

PRIMERA PART
Romandre sobre el fonament de la
veritat

1. ELS PEDESTALS HUMANS

El fill pròdig, quan va deixar la casa del pare, se sentia gran. Tenia els seus propis plans, estava convençut que es podia realitzar. Finalment es va sentir independent de tothom. S'estava sobre el pedestal pel fet de poder decidir sobre si mateix, sobre la seva pròpia vida. Tanmateix, tots els seus plans van resultar ser, finalment, una il·lusió terrible. Autonomia, independència? Si, però ben mirat una autonomia i una independència tals que el duren als límits d'una fam que li recargolaven l'estómac per dins de dolor. Cordialitat, bondat o amor dels altres? Aquesta és una altra il·lusió atterradora: resta tot sol amb la fam i amb molta por pel que fa al seu futur. El seu camí de retorn al pare esdevé finalment un procés ben dolorós de baixar del pedestal fins a terra, malauradament, fins a la posició de ser l'encarregat dels porcs.

Aquest camí tan dolorós per al fill i tan dur pel pare, que es trobava ben crucificat pels esdeveniments, va començar a rebre una llum d'esperança quan el fill va fer el propòsit de tornar. Exteriorment res no havia canviat; perquè el retorn, de fet, es presentava tan difícil, tan ple de turments. L'encarregat dels porcs, en aquells moments, encara no podia pas endevinar, que valuós seria aquell canvi de direcció. Aparentment res no havia canviat. Continuava essent algú maltractat i afamat. Però aquest canvi de direcció obria per al fill perdut una oportunitat encara no pressentida.

No fou fins que es trobà en els braços del pare que va descobrir la necessitat, el desig de dependència. Perquè els maltractes ja s'havien acabat. Així, que n'havia quedat d'aquella autonomia que havia desitjat? Res. En el seu lloc hi havia aparegut el desig de romandre en els braços del pare, en aquells braços que diuen: que bé noi, que has tornat, que bé que estàs aquí!

Pot Déu guarir-nos, inclinar-se sobre nosaltres amb la seva misericòrdia, si nosaltres som grans en el nostre desig de independència? Si romanem en el pedestal il·lusori, que al mateix temps és ridícul i dramàtic? La nostra grandesa imaginada, el nostre pedestal inventat no te res a veure amb la veritat, és quelcom tan artificial com les xancre sobre les que l'home del circ fa numerets davant del públic. Déu només ens pot obsequiar en la mesura que ens obrim a la veritat sobre nosaltres mateixos, veritat coneguda i acceptada. És per això que perquè Ell pugui vessar sobre nosaltres la seva misericòrdia, cal que restem sobre el fonament de la veritat.

Pel que fa a la imatge que tenim sobre nosaltres mateixos, restem sempre, en més o menys grau, sobre d'un pedestal. La contrició és el fet de triturar aquest pedestal il·lusori, la trituració de les il·lusions que no permeten romandre davant de Déu en la veritat. A fi que la contrició assoleixi la seva profunditat i autenticitat, cal que hom resti en la veritat ja aquí a la terra, per tal de veure's davant de Déu tal com és. Cal que baixi del pedestal amb un cor ben contrit. I si ofereix resistència, llavors cal que el pedestal sigui triturat.

Pilars construïts sobre la veritat

La contrició, primer pilar de la vida interior, neix del fonament de la veritat. És precisament a la llum de la veritat sobre l'amor que t'abraça, que el pecat esdevé per a tu, pecat. Perquè has pecat "davant d'Ell" en front de l'Amor. Cal que romanguis amb total nuesa davant de Déu, conscienciant-te que el teu pecat, la teva infidelitat es troba sempre davant del Senyor, que és en relació amb Ell que peques. És davant de Déu que et trobes justament en el moment en què peques. I Ell llavors et dona la gràcia, l'obra de la qual és ja el desig del penediment, et dona la llum de la veritat que et permet veure la distància que et separa d'Ell i et permet veure la distància, que per efecte d'aquesta gràcia rebuda, has recorregut ja.

I veure també que ja no hi és, que és suficient unes traces de resposta per part teva, traces de contrició.

La gràcia de la contrició i de la gratitud es diposita amb dificultat dins de la nostra naturalesa, tan concentrada en si mateixa. És per això, que més tard o més d'hora, es farà comprensible el fet de veure enmig de quants dolors la contrició i de la gratitud, aquests dos pilars de la vida interior, han de néixer en nosaltres, sobre el fonament de la veritat. És l'amargura de la veritat que es va fent palesa, la que fa que intentem ocultar a nosaltres mateixos el fet de ser desplaçats del pedestal de grandesa. Però pensa fins a quin punt el Senyor ha estimat la veritat, aquesta mateixa veritat, a la qual tu hi gires l'esquena¹.

Sense veritat no hi ha contrició. Sense veritat no hi ha gratitud

Però l'ansia de pedestals que rau en nosaltres no vol ni la contrició ni ser obsequiat Déu. Però si no creus en l'afany d'obsequiar-te que té Déu, llavors de què has d'estar agraït? Si vius d'una espiritualitat basada només en la justícia, i vols rebre només allò que has merescut, llavors com pot aparèixer en tu un principi d'agraïment?

Ser agraït, però de què? Puc ser agraït, perquè sóc tan meravellós, perquè Déu va tenir encert en crear-me, per la meva fidelitat, pel meu servei. Però en què es diferencia un tal agraïment, del que tenia aquell fariseu que pregava en el temple? Aquella paràbola dels dos homes que pregaven en el temple, ja deixa ben clar que en veritat, segons l'esperit de l'evangeli, només pot ser agraït aquell públicà contrit. Agraït, perquè Déu no el rebutja, perquè el perdona. Però quan aquest públicà contrit el trobem ocult en la figura del fill pròdig, que ho havia perdut tot, llavors la seva gratitud serà en la proporció del perdó que havia rebut, i del fet de ser obsequiat. Agraïment perquè el primer moment de la trobada fou tan sorprenent, imprevisible – sense cap paraula de retret ni de reprovació. Agraïment pel vestit, que fou el millor, quelcom increïble. Per l'anell, que també fou sorprenent, per les sandàlies. Per tots aquells senyals de gràcia retornada, de filiació. Gratitud pel banquet i perquè el pare havia oblidat tot el que havia succeït, i perquè volia que tot aquell mal, tan dolorós pel fill, quedés esborrat de la memòria.

Però, podrà ser esborrat de la memòria? Potser l'encant seductor del pecat intentarà seduir al fill pròdig perquè ho torni a intentar, però aquesta vegada fent-ho millor, sense errors, per tal de reeixir. Com més enverinat sigui l'estada a casa del pare per les mirades sospitoses i de rebuig per part del germà gran i per part del servei, més oportunitats tindrà l'encant d'aquella temptació. L'únic socors el trobarà en recordar la veritat sobre el pare, que ben mirat havia mostrat ser tan sorprenentment diferent, molt més del que s'hagués pogut esperar, i la veritat sobre si mateix. El fet que, precisament era capaç novament de malbaratar-ho tot, trepitjar-t'ho tot, destruint i altra vegada ferir el cor del pare i el propi. I sobre aquest fonament de la veritat sobre si mateix i sobre el pare tractar de produir alguna guspira de contrició: ja no vull pagar al pare un TAL AMOR amb la moneda del dolor. Fer un intent de veure la fugida de casa del pare sota una altre llum, amb altres colors, i despertar dins del cor un fàstic davant d'aquesta força destructora, que rau en el propi egoisme. I així provar contínuament de despertar dins d'un mateix algun acte de gratitud, tractant de recordar moments passats en que vares ser obsequiat per Déu.

La contrició neix sobre el fonament de la veritat. L'home contrit, a qui tot allò que tractava de construir amb il·lusions acumulades li ha quedat com triturat, no se sent humiliat

¹ “Un dia vaig estar pensant sobre la pregunta – escriu santa Teresa de Jesús – de per què el Senyor estima tant la virtut de la humilitat, i de sobte, sense que això vingués de la meua pròpia reflexió, se'm va presentar al davant dels meus ulls la raó per la qual Déu és la màxima Veritat, i la humilitat no és altra cosa que caminar en la veritat. I no hi ha major veritat que el fet que per nosaltres mateixos no tenim res de bo, de que només ens pertany la misèria i el no-res. Qui no entengui això, aquest camina en la mentida. En canvi, aquell que sincerament reconegui aquesta veritat, aquell esdevé més agradable a la màxima Veritat”. (Santa Teresa, Castell Interior, VI, 10.7)

pel fet de ser obsequiat. Aquestes il·lusions de suports triturats, que feien sorgir les seves infidelitats, ara el poden obrir a cada situació en què pot ser obsequiat, en la mesura del buit que s'hagi produït en ell. Té el camí vers una autèntica gratitud en certa manera facilitat, perquè veu quant ha perdut i quant ara ha rebut. I aquí veiem com la contrició humil crea una totalitat indivisible amb l'agraïment. Ambdues són com dues meitats d'una totxana que ha quedat partida, i que s'ajusten idealment per formar una totalitat, amb la qual es pot construir quelcom, sense que els contorns afilats de cada meitat puguin ratllar l'altra.

L'agraïment envers Déu neix en el fonament de la veritat; veritat sobre l'amor de Déu que perdona i sobre la humilitat, que és la veritat sobre nosaltres mateixos, veritat que tracta d'eliminar dels nostres cors les influències verinoses produïdes per la fe en un mateix. És sobre el terreny de la veritat – veritat sobre l'amor de Déu que ens obsequia contínuament i la veritat sobre mi mateix, que tot ho necessita rebre d'aquell Amor que regala – que pot néixer el convenciment de veure que tot m'ha estat donat, que tot és un do. Llavors això pot provocar un crit d'agraïment, des de les profunditats d'un cor meravellats per tants regals.

L'expressió que Déu estima, significa, que obsequia. Si Ell és amor, això significa, que viu en la forma del do. Do, que és atorgat contínuament, independentment de les circumstàncies. Do, que espera l'agraïment, el suplica.

Les persones, les coses, els esdeveniments, adquireixen a la llum de la fe el seu sentit just. Tot això està davant meu, no només com formant part del món al qual pertanyen, sinó com a enviats per Déu, com a formes de la seva presència amorosa. Són cartes divines, que em parlen de la gràcia del Senyor, que es vessa contínuament sobre mi. Em parlen també sobre la necessitat d'aquests dos pilars entremats entre sí, que són la contrició i l'agraïment.

Contrició...però sobre d'un pedestal

L'home és un ésser desconegut, com ha escrit Alèxic Carrel (nascut el 1935), premi Nobel. És desconegut per a sí mateix i per als altres. És un misteri entremat interiorment, només conegut per a Déu, ni nosaltres mateixos ni els altres no el coneixen².

Per donar resposta a la qüestió sobre de què és capaç l'home que encara no ha estat purificat per la gràcia divina, lliurat al seu propi egoisme, la resposta és ben simple, encara que per a molts pot semblar xocant: és capaç de cometre qualsevol pecat, de fer qualsevol mal. David, el rei més potent d'Israel, se'ns presenta com un personatge extraordinari, per la seva paciència perseverant, i per la seva fe en l'acció real de la Providència Divina. El veiem com un personatge extraordinàriament noble, com un ideal de persona, que amb humilitat suporta els atacs de la mania persecutòria de Saul. Es comporta d'una manera sorprenent quan, atacat per Saul, degut a l'enveja que tenia, en dues ocasions perdona la vida al seu perseguidor.

Aquest eminent cabdill, que tenia talents organitzatius genials, havia de tenir consciència de ser algú molt gran. Havia de sentir-se servent fidel de Déu, de mans i cor net, ja que en aquell salm de gratitud, en ser alliberat de les mans de Saul, va cantar: "El Senyor recompensa la meua innocència, em premia perquè tinc netes les mans; jo segueixo els seus camins, no sóc culpable d'allunyar-me del meu Déu. Sempre tinc presents els seus preceptes, mai no m'aparto dels seus decrets; em porto amb Ell honradament i em guardo de tota culpa. Així el Senyor recompensa la meua innocència, em premia perquè als seus ulls, tinc netes les mans." (2 Sa 22, 21-25).

I què va succeir amb aquelles mans netes de David?

Si en aquell temps hagués vingut a trobar David, rei de mans netes i sense màcula davant de Déu, el profeta i li hagués anunciat: cometràs adulteri i esdevindràs assassí,

² "Només Crist revela l'home a l'home" (JUAN PAU II, "Redemptor hominis")

semblaria que no ho podria creure, quedaria ben sobtat. Fins i tot si es tractés d'un profeta, profeta del Déu Únic.

Fins a tal punt havia de ser gran el pedestal de la fe en sí mateix que tenia David, que quan allò que haguera semblat inimaginable es va esdevenir un fet, i va cometre aquell crim doble, no sembla que tingués cap tipus de càrrec de consciència. Es pot suposar que varen aparèixer llavors mecanismes defensius de racionalització³, gràcies als quals el rei es va justificar davant de si mateix. Podia haver-se desdit d'aquell adulteri, que d'alguna manera havia tingut lloc, però ell, de fet, no era una mala persona. I després podria haver considerat que pel bé de la seva nació sobre la que governava, exigia que el mal comès quedés ocult, com esborrat.

Es podria dir que la persona que està privada sensibilitat de consciència és la criatura més pobre i infeliç de la terra. Així era com Déu veia a David, però David no es veia així a sí mateix. Es tractava de dos rostres de David ben diferents. La imatge que David tenia de si mateix i la imatge que Déu tenia d'ell, eren absolutament diferents. És per això que Déu hagué de intervenir per tal de salvar-lo. Però el desordre de David era tan gran, que si la veritat sobre la seva persona li hagués estat descoberta directament, això hagués pogut tancar-lo a la gràcia completament. És per això que Déu, parlant a través del profeta Natan, va emprar una paràbola. Una paràbola ben commovedora, amb la que Déu feia referència al cor noble del rei, al sentit de justícia de David com a rei i de la seva compassió com a autoritat que era. Era una paràbola que parlava d'un pobre que no tenia res fora d'una petita ovella, que havia criat i que nodria, junt amb ell i la seva família, una ovelleta que menjava del seu propi plat, bevia del seu vas i dormir en el seu recer, tan propera al seu cor com si d'una filla es tractés. La paràbola també parlava d'un ric, que malgrat tenir ramats d'ovelles i de bous, i de gaudir de tot amb gran abundància, i que per tal de preparar un banquet, li va treure al pobre home la seva única ovella. David es va indignar i va exclamar: "*Ho juro per la vida del Senyor: l'home que ha fet això mereix la mort!! Pagarà l'ovella quatre vegades, perquè no li ha dolgut gens ni mica això que ha fet!*" (Sa 12, 5-6).

"*Per què has menyspreat el Senyor cometent allò que l'ofèn? Has fet matar Uries, l'hitita, i has pres per esposa la seva muller: I a ell, l'has fet morir amb l'espasa dels ammonites!*" (Sa 12, 9). En la història de l'estafada Betsabé i de l'assassinat Uries, David se'ns presenta amb tota la veritat, totalment despul·lat. No és fins quan el profeta va dir: "*Aquest home ets tu!*" (Sa 12, 7), tu ets aquest miserable, que apareix en aquest dur com una roca, una petita escletxa per a la gràcia. A més, aquesta escletxa Déu la farà engrandir al referir-se a l'egoisme de David, anunciant-li el seu càstig⁴.

En el Salm *Miserere* (Salm 50) el rei David expressa tot el seu dolor, tota una súplica demanant misericòrdia, i esperança de ser salvat. Però quan de temps això va poder durar? Amb el temps tot, àdhuc el pecat, queda cobert per la cendra de l'allunyament i l'oblit. La penitència de David va acabar essent més aviat un episodi més de la seva vida, incapaç d'enderrocar-lo del pedestal de la seva pròpia grandesa. Contrició...sí, però dalt d'un pedestal.

³ "En què consisteix aquest mecanisme d'autodefensa de la racionalització? Consisteix en el fet que inconscientment justifiquem la nostra actitud fonamentant-la en motivacions que acceptem i rebutgem les motivacions que realment ens impulsen. Per dir-ho amb un llenguatge planer, per poder fer el que volem fer, segons els propis desitjos i plans, construïm tota una teoria per justificar-nos, fem una argumentació inventada que ens tranquil·litza." (P. Tadeusz Dajczer, *Espiritualitat de Natzaret*, PAM, col. Sauri 122, pag 37-38)

⁴ Joan Pau II comenta aquest fragment de l'Escriptura i el relaciona amb el Sacrifici que Crist va oferir pels nostres pecats. "Jesús va dur els nostres pecats a la Creu, mentre que els nostres pecats varen dur Jesús a la Creu: Ell va ser triturat per les nostres culpes (cf. Is 53, 5). Quan David va voler saber qui havia estat el culpable del crim que Natan acabava d'explicar-li, el profeta va dir: "Tu ets aquest home" (2 Sa 12, 7). Rebem la mateixa resposta de la Paraula de Déu quan preguntem qui va matar Jesús: "Tu ets aquest home!" El judici i el sofriment de Jesús continuen en el món d'avui cada vegada que algú comet algun pecat, quan se segueix cridant una vegada més: "A ell no, a Barrabàs" Crucifica'! (Joan Pau II, *Diumenge de Rams* 1999).

Encara que ens meravellem de la contrició tan profunda que va assolir, no hem d'oblidar, tanmateix, que David no va deixar de ser gran, que tot aquest procés va tenir lloc dalt del pedestal de grandesa en què s'hi trobava elevat, i que la gràcia que el perseguia havia de seguir obrint-se camí, perforant aquesta ànima escollida per Déu. En definitiva, el pedestal de David va arribar a ser destruït per una sèrie d'adversitats i fracassos que el rei va haver d'experimentar per a esdevenir petit davant de Déu, tan petit com un captaire que suplica la misericòrdia.

De moment es tracta només del principi del procés de conversió de David. Està contrit, però el motiu del càstig juga un paper fonamental en la contrició d'aquest home, que segueix creient en la seva pròpia bondat i en la seva grandesa. Déu ve a nosaltres com a llum, com a llum de la veritat, i ens acorralla progressivament com aquesta llum, per a poder, finalment, conquerir-nos, rescatar-nos i salvar-nos. A David encara li tocarà sofrir molt. Aquests sofriments seran llums successives sobre la veritat sobre si mateix, que provenen de la misericòrdia de Déu.

En meditar sobre la figura de David, hi trobes en ell alguna cosa de tu mateix? Es clar que no serà en la forma en què Déu l'havia elevat, ni tampoc en les capacitats que Déu li havia atorgat, sinó més aviat pel que fa a la deformació de la consciència, i en la seva resistència a situar-se sobre el fonament de la veritat sobre si mateix. Quasi bé que amb tota seguretat, tu tampoc no creuries a un profeta que se't presentés davant teu i que en nom de Déu et mostrés allò del que tu ets capaç.

Sant Joan Vianney⁵, en un cert moment de la seva vida, en no ser suficientment humil, va demanar de poder conèixer tota la veritat sobre si mateix, i la va rebre. *“ja en els primers anys del seu servei sacerdotal a Ars, quan la soledat era font de les pitjors temptacions, cal cercar allò que ell mateix anomena «la prova de la desesperació». «Filla – li vva dir un dia a la senyora Belvey – no li demanis a Déu que et permeti conèixer completament la teva misèria. També jo li ho vaig demanar i ho vaig rebre, i si Déu no m'hagués sostingut, llavors en l'esperit hauria caigut en la desesperació».*

De manera semblant va dir a Catalina Lassagne: «Una vegada vaig demanar a Déu de poder conèixer la meva pròpia misèria, la vaig conèixer i vaig caure en una tal angoixa que li vaig suplicar que disminuís el sofriment, perquè sentia que no ho suportaria més temps» I quina va ser la conseqüència de tot això? Després d'aquella experiència, li va quedar una sensibilitat molt viva, i una resistència psicològica molt minvada, però també una llum que li mostrava de què era capaç⁶”

Quan pensem en aquestes dues grans figures i allò que Déu va permetre en llurs vides, és a dir, que la llum de la veritat pogués arribar a ells, llavors potser aquesta reflexió ens pot ajudar a percebre millor la grandesa del do que prové d'aquesta llum. Perquè aquesta llum penetrant de la veritat - pel que fa a nosaltres mateixos, tal i com som en tota la nostra limitació, i pel que fa a Déu, sempre ric en misericòrdia - esdevé el fonament de la contrició i de la gratitud. Però, com arribar a aquesta veritat, fins a aquest fonament. Déu té innombrables maneres per fer-ho. Per tal d'assolir-ho, permet que ens vinguin temptacions o

⁵ Sant Joan Maria Vianney (1786-1859) – sacerdot francès. Va ser nomenat rector de la parròquia d'Ars, una petita localitat que tenia tan sols 230 habitants, lliurant-se a una escètica rigurosa i a l'oració perseverant, va començar l'evangelització de la parròquia. Amb el temps va esdevenir famós com a confessor que penetrava els racons de les ànimes humanes, i varen començar a arribar peregrinacions a Ars. Diàriament confessava entre 200 i 300 persones. Va tenir sofriments externs en forma de cartes ofensives, com amenaces, escrits que el calumniaven; però també sofriments interiors tals com fortes sequedats, una sensació de desarrrelament, forts atacs del dimoni. Consumit per l'ascesi i les malalties, va morir el 4 d'agost de 1859. Fou canonitzat per Pius XI el 1925 i 3 anys més tard fou declarat patró de tots els rectors. (Daniel Pezenil *Pauvre et Saint Curé d' Ars*, Éditions du Senil, 1959, pàg. 60-61)

⁶ Idem, (Daniel Pezenil *Pauvre et Saint Curé d' Ars*, Éditions du Senil, 1959, pàg. 64)

bé proves de fe, que ens condueixen a una polarització, i llavors es posa més de manifest més aspectes d'aquesta veritat.

El rei posat en la veritat

Aquell que observa el món des de dalt d'un trono reial, pot sentir-se com una estàtua col·locada dalt d'un sòlid pedestal, i li pot semblar que ho domina tot. Però quan es trobi al nivell del terra, llavors, de sobte, la perspectiva s'esdevé ben diferent i més real. És per això que si algú està molt aferrat al seu trono o al paper que li toca jugar, per tal d'alliberar-lo, caldrà, amb el temps, destruir el seu pedestal, des del qual veu el món i el seu propi *jo* d'una manera completament irreal.

David, que Déu havia elevat ben alt, des de pasturar ramats fins a unes altures increïbles, fins a la dignitat d'un gran rei. Li havia atorgat una extraordinària grandesa en aquella lluita contra Goliat, la grandesa d'haver perdonat dues vegades a Saul, que el perseguia per matar-lo, i aquella grandesa de fe en la Providència i en la lloança del Déu Únic. La Bíblia mostra com David havia assolit el cim del poder i, a més, la certesa absoluta, que va rebre del profeta Natan, respecte a la continuïtat del seu poder reial en la seva descendència (cf. 2Sa 7, 16). Ho va assolir tot. Fou posat en el cim del pedestal reial, elevat a la major dignitat. Ni tan sols tenia necessitat de lluitar contra els seus enemics, perquè els seus soldats ho feien per ell. Va poder disposar del seu temps tal com va voler.

Però quan una persona té temps per a sí mateix, sembla com si Déu li recordés: “*el pecat aguaita a la porta: ell et desitja, però tu l'has de dominar*” (Gen 4, 7). David, que passejava per la seva terrassa, va veure una dona com es banyava – Betsavé, dona de Uries el hitita. I en el cim del seu pedestal, on hom s'oblida de tenir una actitud vigilant, va caure de quatre grapes en aquell drama tan horrorós: la concupiscència el va conduir a cometre adulteri i la por a l'escàndol va fer-ne un assassí.

No importa si del Salm 51, *Miserere*, n'és realment autor David, el que importa és que reflexa l'estat de la seva ànima després d'aquelles grans caigudes. Són ben commovedores els gemecs del rei suplicant misericòrdia: “Compadeix-te de mi, Déu meu, tu que estimes tant; tu que ets tan bo, esborra les meves faltes. Renta'm ben bé de les culpes, purifica'm dels pecats. Ara reconec les meves faltes, tinc sempre present el meu pecat.” (Salm 51, 3-5) La transformació del cor la pot fer només Déu, si hom li obra el cor a la seva sobirania misericordiosa: “Fes que torni a sentir els crits de festa, que s'alegrin els ossos que havies fet pols!” (Salm 51, 10).

El cop que trencarà el pedestal de David seran les desgràcies permeses per Déu, conseqüència del seu adulteri i del seu assassinat. David, es veurà obligat a fugir precipitadament de Jerusalem, quan el seu fill Absalón, que tramava per sorpresa un complot contra el seu pare, es proclamà rei, posant-se en camí cap a la ciutat per a ocupar el trono del seu pare. Veu com la seva família i el seu reialme s'enderroca en runes, tot allò que fins llavors havia construït amb èxit. És Déu que li destrueix el seu reialme, perquè pugui romandre davant d'Ell sobre el fonament de la veritat.

I David compren la paraula de Déu li adreça, a través dels esdeveniments. És per això que fou tan extraordinària, tan plena de contricció, la seva reacció davant dels insults que li foren llençats públicament durant la seva fugida:

“Quan David va arribar a Bahurim, en sortia un home d'un clan de la família de Saül, que es deia Ximí i era fill de Guerà. Tot sortint, maleïa David ⁶ i li tirava pedres, a ell i als seus oficials. La tropa de David i tots els seus soldats escollits l'escortaven a dreta i esquerra.

⁷ Ximí maleïa David i deia:

--Vés-tén, vés-t'en, home sanguinari i pervers! ⁸ El Senyor et fa pagar tota la sang de la família de Saül, a la qual vas usurpar el tron, i ara l'ha donat al teu fill Absalom. Paga els teus crims, home sanguinari!

⁹ Abisai, fill de Seruià, va dir al rei:

--Com gosa aquest gos mort maleir el rei, el meu senyor? Dóna'm permís i li tallaré el cap.

¹⁰ Però el rei va respondre:

--Deixeu-me estar, vosaltres, família de Seruià! Si aquest home em maleeix, és perquè el Senyor li diu que maleeixi David. Qui pot demanar-li per què ho fa?

¹¹ Després David va dir a Abisai i a tots els seus oficials:

--Si el meu propi fill, sortit de les meves entranyes, em vol matar, amb més raó aquest benjaminita. Deixeu-lo que em maleeixi. El Senyor li ho ha manat. ¹² Potser el Senyor mirarà la meva aflicció i convertirà en benedicció aquestes malediccions d'avui" (2Sa 16, 5-12).

És ben difícil d'imaginar-se com n'havia de ser greu l'ofensa que suposava insultar i apedregar l'Ungit de Déu. Més encara, quan això tenia lloc de forma pública, en presència del poble, de l'exèrcit i dels més alts funcionaris de la cort. A més, des del punt de vista formal, les acusacions llançades contra Ximí eren falses i no corresponien amb les vertaderes culpes David. Ell no era, com se l'acusava, cap usurpador. El trono li havia estat atorgat per Déu mateix. Tanmateix, no era potser un *home sanguinari*, tal com li retreia Ximí? No havia enviat malintencionadament a Uries a una mort segura, lliurant-lo a les mans dels enemics?

L'origen del sofriment que ara passava, no havia estat el seu propi pecat? Finalment, no tenia raó Simeï, en afirmar que Déu mateix era qui havia lliurat el regne de David en mans d'Absalon?

El rei tenia dret de castigar, en nom de Déu, per la seva calúnnia, perquè no només qüestionava la seva autoritat reial, sinó que també l'autoritat del profeta que l'havia ungit com a rei. Ningú s'hagués sorprès si David hagués fet matar immediatament a Ximí. Tanmateix, no va respondre a les malediccions de Ximí. Destronat i col·locat al nivell de la veritat, va deixar d'oposar resistència a la gràcia. Fugint del seu propi fill, despulat de tots els recolzaments que havia tingut i privat del seu pedestal, David torna a ser un no-res, esdevé captaire de Déu.

Esquinçat pels esdeveniments, David ja no és capaç de ser violent, fins i tot per a defensar-se. L'estat de profunda contrició en què es troba causa una radical transformació de la seva visió del món. Tan li fa que Ximí el maleeixi. Només Déu és important per a ell, i la súplica de socors per al seu cor atribolat.

Podem veure aquest turment que sofria en les paraules: "*el meu propi fill, sortit de les meves entranyes, em vol matar*". David ha sofert un terrible xoc. Aquell que li era la persona més propera es va tornar, de sobte, l'enemic que buscava com matar-lo. Així, l'enderrocament dels suports psicològics, arriba a la seva expressió més alta.

El rei David ja no és algú gran, ja no mira el món des de les altures del seu trono. Les humiliacions anteriors l'havien situat en el pla de la veritat. Déu, en triturar el pedestal reial, va triturar també les barreres que hi havia dins del cor de David, obrint-li així els ulls a la llum de la fe. Perquè és només des de la fe que hom pot dir: "*Deixeu-lo que em maleeixi. El Senyor li ho ha manat*". David en Ximí i en tots els esdeveniments anteriors hi veia la vinguda de Déu, que destruïa les seves il·lusions i que sacsejava el seu món ja ben establert.

En escoltar les paraules dels seus lleials seguidors i en veure que li exigien que aturés immediatament el torrent d'acusacions i d'ultratges que li queien al damunt, el rei es va sentir tot sol i desvalgut. "--*Deixeu-me estar, vosaltres, família de Seruià!*" els va respondre. Amb aquestes paraules, és com si els digués: com us puc convèncer, que per a mi hi ha quelcom que ja s'ha acabat, que jo ja visc en un altre món? Com dir-vos que per a mi ja no compta el món del dret i la justícia, que visc posseït pel desig de rebre la Misericòrdia de Déu.

Tanmateix, aquell que ha estat destronat de les altures de poder en què es trobava i per això veu el món d'altra manera, com pot llavors compartir aquesta visió amb els altres?

Hi ha una distància immensa que separa David de la seva cort, perquè el rei no es troba submergit en les coses temporals, mentre que els seus lleials servents pensen segons categories temporals, d'acord als esquemes d'aquest món. L'únic desig que tenen és combatre els rebels i reprimir-los. En canvi, aquell que viu en actitud de contrició, pot experimentar una enorme soledat perquè percep a Déu i al món d'una manera totalment diferent a com ho fan els altres. Les paraules de David que expressen la seva indignació, com si els digués: què haig de fer, jo, amb vosaltres?...els seus pensaments van en una direcció ben diferent, no desitja venjar-se dels altres, sinó que només espera misericòrdia per a si mateix. Com explicar als seus que ha experimentat un pas de Déu per la seva vida, tan xocant, tan commovedor, que no es pot expressar amb paraules humanes.

El fet que seu pedestal va quedar ben esmicolat va fer que la gràcia va poder vessar-se en el cor de David amb gran abundància. I tal com té lloc en la vida dels sants, també a ell li va ocórrer que li mancaven paraules per transmetre les pròpies experiència i la pròpia vivència. Potser és per això que els sants, enlloc de paraules, empen simbols.

D'alguna manera el món temporal va desaparèixer per a David, com li va succeir també al publicà que pregava en el temple tan penedit. El publicà no es va adonar de la presència del fariseu que pregava al seu costat. El únic que en aquells moments comptava per ell, era la misericòrdia de Déu. Només això esperava. També per a David va adquirir un matís i una aparença totalment diferent. Només compten Déu i la seva misericòrdia. però per aquells que estan al seu costat, el problema segueix essent que han de fer per a no perdre del tot, per a poder sortir de tal trampa. David, acorralat pels fets, roman en la veritat davant Déu, i ja res no el separa de la inundació de gràcia.

Quan perdis els suports humans i et sentis rebutjat, quan sentis que ja no ets ningú, llavors sabràs que només Déu és el teu únic suport, i que només pots comptar amb Ell. Aquesta situació crearà en tu una soledat, soledat que et provocarà un cert dolor, que serà com un buit pel que fa a tot el món temporal. Aquest món temporal, del que t'aniràs allunyant, però al mateix temps el buit s'anirà omplint de la presència de Déu.

Gràcies a tot això, malgrat que David es trobava sobre les runes del seu reialme, i en una situació humanament sense cap esperança, va poder veure la realitat que l'envoltava a la llum de la fe i va poder expressar: "Potser el Senyor mirarà la meva aflicció i convertirà en benedicció aquestes malediccions d'avui" (2Sa 16, 5-12). Gràcies a un tal visió del món, visió a la llum de la fe, va començar a brillar l'esperança, fins i tot per a un rei destronat, que havia perdut la seva vida i malbaratat innombrables gràcies rebudes de Déu.

El pedestal ocult

Existeix en nosaltres una sorprenent inclinació per embriagar-nos amb els dons de Déu. Ens aprofitem del amor que Jesús ens manifesta per embriagar-nos amb la agradable sensació que hom té per sentir-se estimat, enlloc de tenir constantment davant dels propis ulls la veritat plena d'aquest amor: sóc estimat, és ben cert, però només en consideració de la meva gran misèria. Jesús, veient-me en la veritat, tal com sóc, va morir per mi a la creu, perquè si no fos pel seu Sacrifici Redemptor, jo no tindria cap possibilitat de salvació.

Tanmateix, enlloc d'aspirar a viure d'aquesta veritat, cerco més aviat una relació falsa amb Déu. Falsa, en el sentit que elimino del cor el motiu pel qual he estat redimit, la raó per la qual sóc estimat per sobre de tot i d'una manera tan excepcional. Déu m'estima, perquè Ell és així, simplement perquè Ell és Amor. I en la mesura en què em submergeixi en aquesta manera de pensar, separant-la de la veritat sobre la Redempció, em vaig convençant cada vegada més que en realitat Déu estima únicament perquè almenys tracto de ser bo, encara que

ho faci sense massa encert, però tracto de fer la seva voluntat. M'estima únicament perquè sóc digne del seu amor. Com si volgués dir: "Déu meu, Tu ets dalt del pedestal més alt, jo tan sols sóc un home, però també tinc quelcom que no voldria anomenar pedestal, però que tanmateix m'enalteix.

Enlloc de ser com el fill pròdig que descobreix el despullament de la seva misèria i que rep del pare el seu perdó sense límits i gratuït, jo entro en el camí del fill gran, convençut que el pare l'estimava "perquè feia tants anys que el servia i mai no havia transgredit cap de les seves ordres". Potser també jo, de manera semblant a com ho va fer aquell fill, que li va fer un escàndol al pare perquè es va atrevir a fer-li una festa al germà, *que estava mort i ha tornat a viure*, em comportament talment que apareix en mi envers Déu una actitud plena de pretensions. I així, començo a estranyar-me quan quelcom no va com jo pensava, m'entristeixo una mica, em rebel·lo, em queixo de Déu. Perquè en definitiva, *fa tants anys que estic al seu servei...*

Aquesta temptació ens acompanya contínuament, i ens va anar pel camí del germà gran, i ens empeny a construir una visió falsa de l'amor de Déu. Ho fem, malgrat saber que això és una ficció, a més, la paràbola del fill pròdig no en deixa cap dubte que ho és. Tanmateix, sóc tan hàbil per convèncer-me a mi mateix, que finalment començo a creure-hi, en aquesta ficció. Ho faig gradualment, perquè primer em submergeixo en una agradable sensació de l'amor de Déu, després, però, de mica en mica, començo a convèncer-me a mi mateix que sóc estimat, no com a pecador, sinó "perquè sí". Em submergeixo en l'escalfor que produeix aquesta il·lusió, i m'hi trobo bé així, perquè em sento estimat, i fins i tot ja arribo a creure un xic que sóc estimat en consideració a la meva perfecció (aquest és el meu pedestal), o almenys a certs elements d'aquesta perfecció.

Les barreres que ens tanquen a l'acció de lla gràcia divina són les més perilloses pel que fa a les àrees del inconscient. Tots els mecanismes de defensa es posen en marxa aquí. En aquest nivell del inconscient ens trobem del tot indefensos davant de les temptacions; en no percebre-les no podem defensar-nos-hi. Si mirem al pare del fill pròdig com un símbol de Déu, llavors imitant l'actitud del germà gran, i desitjant ser correctes, estar amb ordre davant de Déu, inconscientment volem no haver de necessitar el seu perdó. I és aquí que neix en nosaltres una oposició inconscient a la gràcia: *per què Déu m'ha de perdonar? Jo prefereixo ser perfecte*. La trampa consisteix a que aquest desig de perfecció fa que jo esdevingui autosuficient. I per tal d'assolir-ho, estic disposat en certa manera a un heroisme.

D'aquesta manera oposo resistència a la gràcia. En algun lloc de tot aquest procés ha esta negada la veritat de la que ens parla l'apòstol sant Joan en la seva primera carta: "Si afirmem que no tenim pecat, ens enganyaríem a nosaltres mateixos" (1Jn 1, 8). Jo nego aquesta veritat quan em plau ser perfecte. Aquest és el plaer espiritual que busquen aquells que persegueixen objectius espirituals, però cada vegada que aquesta actitud apareix, sense adonar-me'n, estic rebutjant la veritat sobre la Redempció. Llavors, silenci els càrrecs de consciència i racionalitzo totes les infidelitats.

Deformo cada vegada més la meva consciència, perquè quan actuo malament, llavors tracto de convèncer-me que ho hi ha hagut cap mal i trobo centenars d'arguments per tal de justificar-me. Amb el temps, la consciència deformada "neteja les meves brutícies" de manera tan hàbil, que ja ni tan sols es veuen. Per això tampoc m'adono de la forta resistència que oposo a la gràcia. En aquest procés, que té lloc de forma gradual i desapercibuda, construeixo un pedestal fictici, pedestal de la meva pròpia irreprotxabilitat. D'aquesta manera començo, al final, a creure'm de veritat com algú del tot correcte, i si tanmateix em manca encara quelcom per a ser perfecte, segur que amb el temps ho assoliré.

Progressivament el Pare misericordiós que m'estima, va desapareixent de la meua vida. M'estima, però com a pecador que sóc. En el seu lloc, apareix una imatge falsa de Déu, que em suggereix, inconscientment, que m'estima pels meus mèrits i pels meus esforços.

Així, em vaig endinsant cada vegada més pel camí del germà gran, camí que tanca la consciència de l'home a la veritat sobre la Redempció.

Tanmateix arriba un moment en què Déu atura de sobte aquest procés falsificador i em col·loca llavors sobre el fonament de la veritat. Aquesta intervenció de la gràcia em desvetlla, em mostra que visc com si Déu no existís. Davant d'aquesta oculta resistència que oposo a la gràcia, Déu pot permetre temptacions molt humiliants, o fer que algú em sacsegi, m'obri els ulls i em mostri que almenys no sóc tan perfecte com a mi em semblava.. la mesura de la meva reacció serà proporcional a l'alçada que tenia el pedestal ocult del qual Nostre Senyor m'haurà llençat, bo i lluitant per la meva salvació.

2. AQUELL AMOR NO DESCOBERT

La contrició, primer pilar de la vida interior, neix sobre el fonament de la veritat. Tanmateix, en fet de prendre literalment la imatge d'un pilar com a suport arquitectònic d'una construcció per tal d'aplicar-la a la contrició, ens pot induir a un error. Per què? Perquè aquesta imatge ens introdueix en l'àmbit de les sorprenents paradoxes divines. Aquesta paradoxa ens mostra que allò que sembla tenir menys semblança amb un pilar, com són els bastions enderrocats de la fe en un mateix, les runes dels propis ídols esmicolats, tot això pot arribar a ser el pilar de la teva trobada amb l'Amor, amb aquell Amor que encara segueixes sense descobrir. Aquests pedestals triturats, les bastions enderrocats, tot això crea un espai que Déu vol omplir amb el seu amor. Aquests enderrocs són un pilar, el pilar de la teva obertura. Aquest pilar no s'eleva de manera triomfal, tampoc no té una forma bonica, però és un indret on Déu s'hi pot allotjar. Aquell que vol viure enmig de les teves runes, d'aquelles runes degudes a les resistències que oposaves fins ara a l'acció de la gràcia divina.

Déu és sorprenent, meravellós. Enmig de les teves runes, el seu Amor Misericordiós baixa cap a tu i vol allotjar-se a casa teva i viure amb tu. Aquests enderrocs són precisament la contrició interior, aquest pilar estrany engendrat per l'amor del Senyor, amor que és contínuament descobert, però que al mateix temps resta encara per descobrir; amor que potser ha hagut de desfer tants aferraments que portaves dintre, o si més no, ha hagut de permetre que fossin destruïts. Aquests aferraments, que de fet eren com cadenes, et limitaven, et mantenien atrapat. No tenies llibertat per a obrir la porta a Aquell que és el teu Creador, i al mateix temps, l'Amor rebutjat, menyspreat i ferit. És per això que està sempre trucant a la porta del teu cor, com un captaire. Santa Teresa de l'Infant Jesús l'anomenà en diverses ocasions *captaine*, però ho deia amb tal fervor, per fer veure a tothom del gran desig de Déu del nostre amor. "Jesús allarga les mans cap a nosaltres com un captaire (...) desitja el nostre amor, el capta...es posa a les nostres mans. No vol prendre res si no li ho donem." (cf. Santa Teresa de l'Infant Jesús, *Carta 145, 2 Agost 1893*).

Deixa't estimar

"Què difícil que ha de ser per a Vostè, senyora, de tenir cura d'aquest nen invàlid – va dir algú a una dona que tenia un fill paralític. Es troba tan lligada a l'infant, quasi bé no pot separar-se'n, i per la nit la desperta tot sovint. No podria potser dur-lo a alguna institució perquè se'n ocupessin? Portar-lo a algun centre per a nens deficients, on pogués romandre-hi internat?" Però llavors una reacció de sorpresa aparegué en el rostre d'aquella mare, que va respondre: "potser pensa vostè que jo podria abandonar-lo? Tinc quatre fills, però el fill que més estimo és aquest, el més petit, que a més està malalt. Els altres, en la mesura que vagin creixent, m'aniran necessitant cada vegada menys. Com a mare, sóc realment jo mateixa, de debò ho sóc quan estic al costat d'aquest infant. Perquè quan una dona infanta un fill, el que

més desitja, en realitat, és estar sempre al seu costat, tenir-ne cura en cada moment, i poder ser-li sempre necessària. Per això, qualsevol esforç o cansament semblen no tenir cap importància, són com si no existissin.

La imatge d'aquesta mare pot servir-te per a descobrir com et veu Déu. Si creu en tu mateix i desitges créixer cada vegada més per a poder ser autosuficient, llavors aquesta teva actitud et tanca a l'amor de Déu. Quina llàstima que els teus somnis i il·lusions pels quals tant sospires, es vagin esfumant només quan et fereixen. Tracta de descobrir la necessitat que tens de l'amor, d'aquell amor que encara no has descobert perquè és absolutament diferent de tot el que puguis trobar en aquest món. El que compta però, llavors, és que en això tampoc tractis de fer-ho tu tot sol. Per tal que la situació s'orienti vers una altra direcció, és suficient que t'adrecis al Senyor, que amb amor està contínuament esperant de tu el més petit gest de contrició. Llavors Déu podrà ser El que és, Déu, al teu costat. El mateix, és a dir, Amor. Per fi li permetrà estimar-te. Tant més t'estimarà, com més t'assemblis a aquell infant, al costat del qual aquella mare havia trobat la seva identitat, el seu paper de mare. Com més t'assemblis a algú, que en un sentit metafòric, no te ni mans ni peus, i que amb tot el seu ser digués a Déu: *Sense Tu no puc viure, si Tu no t'ocupes en tot moment de mi*. I en no tenir mans ni cames, ja no pots fer res per tu mateix, llavors sabràs bé que tot ho reps. Llavors potser naixerà en tu l'agraïment, perquè com que tot ho reps, això significa que tot és un do i et crida a viure amb gratitud. La gratitud és el segon pilar de la vida interior i neix en el fonament de la veritat.

Aleshores arribaràs a ser semblant a sant Joan Diego⁷, el temorós i indefens indi abans d'anar cap al palau de l'arquebisbe, vulnerable a les esperades burles i menyspreu per part d'aquells que no el deixaven entrar al palau que el van maltractar tant com van poder.

Pot ser que descobreixis el camí de sant Joan Diego, aquest filllet indígena de Maria, a qui se li va aparèixer l'Únic Amor a Guadalupe, i va escoltar de la boca de la Verge les següents paraules tan extraordinàries:

« Escolta'm i comprèn bé, el més petit dels meus fills
que res no atriboli el teu cor ni t'espanti (...)
Que no sóc aquí, jo, que sóc la teva Mare?
No sóc, jo, la font de la teva joia?

¿No estàs sota la meva protecció, sota la meva ombra i recer?
Que no et trobes sota el cau del meu mantell, a la cruïlla dels meus braços?
Què més pots necessitar?⁸

Quan descobreixis fins a quin punt Déu vol ocupar-se de, tenint cura de totes les teves necessitats tu en tot moment i en tots els teus afers, llavors començarà a apagar-se la perversa fe que tens en tu mateix. Perquè Déu se t'anirà revelant com la meravellosa misericòrdia de la Gràcia divina, com l'Amor mai no descobert, i sempre desitjós d'una sola cosa: regalar-t'ho tot contínuament, perquè no tens res, fins que finalment arribi el moment en què se't podrà donar enterament com el teu TOT.

Déu t'estima tal com ets

Déu t'estima tal com ets, aquesta afirmació implica una indefinida escala de significats, depenent del grau de coneixement que tinguis de tu mateix, del grau de veritat

⁷ Sant Joan Diego (1474-1548). Durant quatre dis d'hivern de l'any 1531 (9-12 de desembre) la Verge Maria de Guadalupe li va comunicar el missatge que hauria de transformar completament la vida del mateix Joan Diego i de tota l'Amèrica Llatina. Fins a finals del segle XVI, quasi tota la població del present imperi Azteca va rebre el baptisme. A l'any 1910, el Pap sant Pius X va declarar a la Santíssima Verge de Guadalupe, patrona de l'Amèrica Llatina. El Papa Joan Pau II va beatificar sant Joan Diego l'any 1990, i l'any 2002 el va canonitzar.

⁸Cf. F.González Fernández, E. Chávez Sánchez, J.L.Guerrero Rosado, *El encuentro del a Virgen de Guadalupe y Juan Diego*, México 2000, p. 154

sobre tu que hagi descobert. Com arribar a descobrir aquesta veritat? I, com acceptar-la, un cop descoberta aquesta veritat? Ens trobem en un terreny tal, on la misericòrdia del Senyor lluita contra la hidra de l'orgull que es defensa dins nostre contra la veritat.

L'afirmació *Déu m'estima tal com sóc* és vertadera avui i ara. Però n'hi ha prou que Déu faci córrer la cortina i ens mostri més profundament la nostra veritat, aquesta veritat menys agradable, per dir-ho d'una manera menys delicada, perquè immediatament aparegui novament un problema. L'afirmació *Déu m'estima tal com sóc*, sona ara de manera diferent perquè jo sóc diferent i per tant aquesta afirmació revela tot un altre contingut. També afirma quelcom de diferent respecte a Déu: qui és aquest Déu que estima aquest ésser tan miserable que acabo de descobrir precisament avui, i que amb totes les meves forces em resisteixo a acceptar.

Una tal persona sol dir-se a si mateixa: *TAL COM SÓC no pot ser que Déu pugui estimar-me. Tot té límits!* Llavors es veu com en aquestes situacions, quan en el nostre orgull, que no vol acceptar la pròpia feblesa, som capaços de posar límits a la misericòrdia de Déu. Aleshores apareix aquesta terrible barrera, que és el convenciment que Déu t'estima tal com ets, ara bé, fins un cert límit.

El mal pot esclafar a l'home talment que li sembla haver-hi una barrera insuperable per a l'Amor de Déu. Déu, en atorgar-me la llibertat ha permès que pugui posar-hi barreres entre Ell i jo; barreres que impedeixen al do de Déu arribar fins a mi. Ell no em vol esclavitzar, i **mai no s'imposa**. Si jo no ho vull, llavors no puc ser obsequiat. Déu, en no voler imposar-se, no em pot atorgar els seus dons, no pot ser Déu-per-a-mi. Aquestes dues veritats, sobre Déu i sobre mi, esdevenen de fet dues cares d'una mateixa veritat. Impliquen la veritat que Déu sempre m'estima gratuïtament i que jo, en elegir la meva pròpia autonomia, decideixo no estimar-lo. Aquestes dues veritats no poden ser només un joc de paraules, una construcció intel·lectual, o bé una teoria amb la que tractem de persuadir-nos a nosaltres mateixos, sinó una veritat acollida a través de la fe.

La confrontació entre la veritat sobre Déu i la veritat sobre l'home, portada fins al final, pot produir un cert tipus de xoc. *En descobrir la grandesa de l'amor de Déu, el nostre cor queda esquarterat per l'horror i el pes del pecat*⁹. No són potser ben sorprenents aquestes paraules que Jesús va adreçar a Santa Gemma Galgani, referint-se a la veritat sobre ella: "*Vull servir-me de tu, precisament perquè ets la més miserable i la més pecadora de totes les criatures*"¹⁰.

A aquesta santa, que havia rebut la gràcia dels estigmes de Nostre Senyor i que va experimentar èxtasis molt freqüents, Jesús va voler mantenir-la en la veritat, i és per això que tractava de convèncer-la fent-li veure que no hi havia en ella res de bonic. I és a la llum de la fe que santa Gemma acollia aquelles paraules, no es defensava contra elles. Aquestes paraules de Jesús, li van permetre d'obrir-se plenament a l'acció transformadora de la gràcia. Permeteren també, d'alguna manera, a Jesús, crear novament a aquella que havia escollit. La creava en la veritat. Jesús, parlant-li d'aquella manera, la volia alliberar de tot rastre de il·lusions que li fessin creure que per si mateixa podria ser algú especial per a Ell. En aquestes paraules no hi ha lloc per a cap tipus de il·lusions ni per a temptacions de grandesa. Jesús, així, la mantingué en la veritat.

La paràbola del fill pròdig revela extraordinàriament la profunditat d'aquesta doble veritat, sobre Déu i sobre l'home. En aquesta paràbola Déu et diu que t'estima tal com ets, amb tota la veritat sobre tu mateix, exactament tal com ets, i no tal com hauries de ser, que

⁹ Catecisme de l'Església Catòlica, 1432

¹⁰ S. Gesualda, *Santa Gemma Galgani*, Czestochowa, 1938, pàg. 58-59. Santa Gemma Galgani (1878-1903), mística italiana. En la seva vida plena de malalties, va arribar als cims de la mística, experimentava èxtasis; quatre anys abans de morir fou obsequiada amb els estigmes de Nostre Senyor. Fou canonitzada pel Papa Pius XII, l'any 1940.

t'estima amb tot el fang, amb tota la brutícia, fins i tot amb tota la teva indignitat. Però tu, per tal de posar-te en la veritat davant d'Ell, en la pura i nua veritat, cal que enderroquis el pedestal del teu orgull, bo i reconeixent que en un tal estat de tancament no ets capaç d'estimar-lo i que necessites en tot moment rebre el seu amor gratuït fins que es realitzi en tu una transformació total. Es necessari, doncs, que et posis en la veritat, en la més nua veritat.

El fill pròdig, tal com el va immortalitzar Rembrandt, es presenta davant del Pare amb tota la nuesa de la veritat del seu estat, arriba davant del pare absolutament pobre, sense res, i conscient que no pot donar res al pare. Sap prou bé que no estima al pare, però resta en la veritat. Això significa que accepta presentar-s'hi sense falsejar en res la seva situació. El pedestal fals sobre el que havia viscut abans, havia estat, d'alguna manera, destruït. Ja no tracta d'amagar res. No busca cap vestit per ocultar la nuesa davant del pare, ni un capell per ocultar el seu cap rapat, pròpia d'una persona potser afectada per una infecció de la pell o pel fet d'haver estat a la presó. Es presenta com algú que ha viscut un malson, no se sap quin; algú que per a si mateix no representa res, perquè tan sols se'l pot veure vestit amb parracs i brutícia; algú que no té res fora d'una única cosa: la possibilitat de **lliurar-se confiadament** al pare.

Aquí la lògica humana no coincideix amb la lògica de Déu. A Déu no li interessa el que fas per a Ell, sinó el que compta per a Ell ets tu mateix. El seu desig és que visquis el més plenament possible i fins al fons el fonament de la veritat i que no li ho ocultis amb res, amb cap falsedat ni cap tipus de hipocresia. Perquè la veritat significa que no tens res, així com tampoc no tenia res el fill pròdig. Llavors, si no tens res, i només en tal situació, pots rebre-ho tot, com li va succeir al fill pròdig, que res no tenia i ho va rebre tot. Aquest "tot" que va rebre queda expressat de manera sorprenent pel preciós vestit que va cobrir la seva nuesa, per l'anell, les sandàlies i l'extraordinari banquet que li va ser preparat. Semblantment a com va succeir al fill pròdig, quan et trobis descalç, despullat de tot, brut i quan ja no tinguis res, també tu podràs rebre-ho tot, en aquest moment en què Déu pugui vessar sobre teu tota la seva tendresa. Tanta tendresa com vulguis rebre, com puguis acollir. Pot vessar-la en la mesura en què hagin estat destruïdes les barreres que et separen i t'aïllen de l'únic Amor.

A espatlles de la Mare

Per tal de poder acceptar, en el camí ple de dificultats de l'enderrocament de les barreres, tot el que Déu ens dóna como a gràcia de la purificació, com quelcom que hem ben merescut, hom no pot comptar amb sí mateix. El millor fora, tal com ho feu sant Joan Diego, tractar de viure a les espatlles de Maria, en els seus braços, deixant-se portar per Ella, tractant de respondre amb la nostra vida a les paraules que la Verge li va adreçar¹¹.

No semblen ser, a vegades, homes derrotats que es troben estesos pel terra com en un camp de batalla? No sofrem contínues derrotes en la lluita contra l'orgull de l'home vell que hi ha en nosaltres? Tanmateix, malgrat tot això, no ens acabem de convèncer que som totalment incapaços de vèncer les nostres febleses. Et trobes estès al terra del teu camp de batalla pels teus esforços espirituals per haver lluitat contra el teu únic enemic, que contínuament et venç, l'orgull. No tens forces, fins i tot, per a demanar ajuda. Has mimat tant aquest únic enemic que hi ha en tu! A la fi t'ha mostrat les seves vertaderes urpes i t'esgarrapa i et pega. Ara, deixant-te guiar per l'exemple de sant Joan Diego, pots comptar només amb la Mare de Déu. Ella vindrà a tu, s'inclinarà sobre teu, t'aixecarà del terra i et prendrà a les seves

¹¹ F.González Fernández, E. Chávez Sánchez, J.L. Guerrero Rosado, *El encuentro del a Virgen de Guadalupe y Juan Diego*, México 2000, p. 154

espatlles¹². Així de ferit i incapaç d'avançar per les teves pròpies forces vers la santedat, t'alçarà i et conduirà.

La Mare de Déu, com va fer amb sant Joan Diego, et pren a coll i be, a les seves espatlles, i et porta conduint-te per la vida, a tu que has estat vençut pel teu propi orgull. I en dur-te així, a les espatlles, adora contínuament el Seu Fill, Jesucrist, el teu Salvador. Ell, per sa part, et beneeix incessantment, tant a la Verge Maria com a tu, el seu fillet estimat, que ets portat per Ella. Però no hauries d'oblidar per quin motiu ets dut així a les seves espatlles: perquè has perdut la batalla, perquè per les teves pròpies forces no has estat capaç de vèncer i sense Ella mai no t'hauries aixecat del lloc de la teva derrota.

Amb el temps pot succeir també que deixis de veure el camí pel on Déu et condueix. Per què quan es troba en la situació en què es trobà sant Joan Diego, portat sobre les espatlles fortes i amples de la Verge Maria, llavors no pot veure massa del que hi ha davant del camí; només pot veure l'espatlla de la Verge. Malgrat no veure el camí, sap però, que es portat per algú, i sap que aquest algú és la nostra Mare, la Santíssima Verge, i que Ella és qui en té cura en tot moment. Ni tant sols veu el seu rostre, només l'esquena. Però a espatlles de la Verge Maria res no t'amenaça, no hi tens cap perill. Et pots sentir segur com Joan Diego, malgrat no veure-hi gran cosa davant teu. Només veus els esdeveniments que ja han tingut lloc, i el paisatge que va apareixent en la mesura que aneu avançant. Veus tan sols allò que hi ha en un moment donat i allò que ja ha succeït, però no veus res del que ha de succeir. El motiu pel qual el futur roman ocult és que no hi ha en nosaltres una feu prou gran. Perquè si miréssim sense fe allò que tenim al davant nostre encara per recórrer, ben segur que ens podríem espantar. I així, la Mare de Déu, duent-nos a coll i be per la vida, segur que ens farà arribar a bon terme, tal com va conduir a sant Joan Diego cap a la santedat.

Aquest ajut particular de Maria, duent-nos en braços, a coll i be, és possible només quan hi ha en nosaltres una actitud de contrició i de gratitud. En posteriors etapes del camí potser et serà molt difícil de pregar, fins i tot essent dut a espatlles de Maria. Però tracta d'imaginar-te les difícils situacions en les que es trobà sant Joan Diego. Llavors sabràs com abraçar-te ben fort a les espatlles de la Mare de Déu, bo i amagant-hi el teu caparró, com si t'hi volguessis fondre, de tal manera que el teu cor s'adhereixi totalment al seu Cor Immaculat, talment que els dos cors esdevinguin un sol cor, que puguis viure en unió amb la Mare de Déu. Perquè ja cap barrera no separi aquests dos cors. Llavors els teus ulls seran com si fossin els ulls mateixos de la Verge Maria, les teves orelles com si fossin les orelles de Maria, els teus pensaments, com si fossin els pensaments de Maria. Pot ser que visqués d'altra manera aquell que la Verge Maria va prendre en els seus braços, perquè no es perdés en el difícil camí vers l'Únic Senyor?

¹² Com fan les mares dels països del Tercer Món, que sovint podem veure en fotografies de l'Àfrica, Sud Amèrica, etc.

SEGONA PART

Els pilars de la vida interior

1. EL CAMÍ DE LA CONTRICIÓ

Per tal d'adherir-se plenament a les espatlles de Maria, per abraçar-s'hi bo i amagant el cap com sant Joan Diego, cal que el teu cor sigui ben ple de contrició. Perquè Maria només pot prendre a coll i be a algú que és ben petit, molt contrit. Només una tal persona es deixa dur a les espatlles. No hi ha res que pugui substituir a la contrició. Per això, la contrició és un dels pilars fonamentals de la vida interior. És aquesta la tritura les barreres del cor, i ens obre a l'Amor.

L'Església diu, que el penediment pels pecats, anomenat també contrició, és un «dolor de l'ànima i un detestar el pecat comès amb la ferma resolució de no tornar a pecar»¹³. El fill pròdig va decidir tornar a casa del seu pare únicament perquè va experimentar fins al fons la seva misèria, i ho feu quan havia sofert fins a tocar fons les conseqüències del seu propi mal. Només des del coneixement profund de la pròpia misèria pot sorgir el crit del vertader penediment i la decisió: "Aniré a trobar el meu pare" (Lc 15, 18).

Déu ens crida a la comunió amb Ell, a la unió amb Ell. Tanmateix, aquesta crida està adreçada a persones marcades pel pecat, tant pel pecat dels primers pare, com pel pecat personal. És per això que la resposta a la crida de Déu exigeix de nosaltres un incessant descobriment de la veritat sobre el nostre propi mal i un esforç per girar-nos-hi d'esquena per mitjà de la contrició bo i lliurant-nos a l'acció de la gràcia divina. Aquests tres elements creen una retracció, i per això, aquest procés descrit no té fi. Mai no estarem del tot convertits i lliurats a la gràcia de Déu, perquè aquesta mateixa gràcia segueix descobrint en nosaltres noves àrees del nostre mal, i exigeix per tant, una contrició cada vegada més profunda; i també una obertura cada vegada més gran a l'acció de Déu en la nostra vida i a les seves gràcies purificadoras.

Aquí es on toquem una de les dificultats principals que sòl trobar l'home en el seu camí cap a Déu. N'és la causa l'esquema de progrés que portem dins nostre tan arrelat, segons el qual anem superant de forma progressiva etapes successives per assolir-ne de superiors. Tot al contrari, en aquesta triada del descobriment del mal que hi ha en nosaltres, de girar-s'hi d'esquena per mitjà de la contrició i sotmetre's a l'acció de la gràcia, no hi ha lloc per a cap tipus d'etapa ni fins i tot per conquestes concretes.

Això significa, en la pràctica, que hom se sotmet contínuament i en un cert grau a l'acció de la gràcia, i que després d'un cert temps, torna a perdre's en la il·lusió de pensar que ja s'és algú just, que ja s'està convertint i novament torna a agafar-se fort a la gràcia, per sortir a la superfície, o parlant en llenguatge bíblic, per a tornar a esdevenir una persona "justa". El problema rau, precisament, en que en realitat, ni hi ha homes justos, ni els hi podràs haver. Tot home, cada persona és pecadora i ho seguirà sient (cf. 1 Jn 8-10). Fins i tot a l'etapa final del camí vers Déu, aquell que ja ha arribat a ser sant, no deixa de ser pecador. La diferència entre un sant i un altre que no és, consisteix a que el sant es troba tan abrindat per la flama del foc de l'amor diví, que ja no pot ni vol sortir-ne. Sap prou bé que allunyar-se d'aquesta flama significaria per a ell, l'aniquilament, la mort.

El retorn incessant

Hi ha una certa duresa de cor tant en aquell que escull el camí del germà gran de la paràbola del fill pròdig, com en el que escull el camí del germà més jove, aquell que es va allunyar del seu pare i que encara no ha tornat. Bàsicament podem parlar d'una sola barrera

¹³ CCC, n^o, 1451

que ens separa de Déu: la barrera de l'autosuficiència, que apareix quan no el necessitem pas. No es pot ajudar al fill pròdig, mentre se'n ensurt per si mateix.

Cadascú de nosaltres experimenta a vegades i en un pla natural, amb diversa intensitat, una certa inquietud, un sentiment de confusió, davant de la pròpia indigència. Si per tractar-la d'evitar, perquè no ens volem trobar desvalguts, intentem fugir, segur que fugirem cap a una il·lusió. Això ho fem quan tractem de convèncer-nos que, de fet, no passa res, no estan les coses tan malament. També pots tractar de superar la teva feblesa per les teves pròpies forces; però quan t'enfrontes així a la teva debilitat, et pot sorprendre que apareguin les tensions, l'angoixa i l'estrés?

Tanmateix, és tan important que vulguis acollir la feblesa, la teva indigència, perquè precisament és aquesta la que pot triturar quelcom de la duresa del teu cor! Perquè és allà, justament, on et trobes desvalgut, que Déu t'espera, feliç que finalment el necessitis. Acceptar el fet de trobar-se desvalgut significa que les barreres han estat esmicolades, almenys per ara. Així la indigència ha esdevingut lloc de trobada amb la gràcia de Déu. La feblesa pot sorgir deguda a la por, davant d'una amenaça, davant la possibilitat de perdre allò que consideraves un suport ferm, davant proves o de temptacions de la vida. És aquesta feblesa, la que et destrona del pedestal de la fe que tenies en tu mateix, i és aquesta feblesa, també, que et permet viure en la veritat. Aquesta indigència pot empènyer-te cap al braç plens d'amor del teu Pare, enlloc de fer-te fugir vers diverses il·lusions.

Només com algú ben desvalgut pots suplicar la misericòrdia de Déu. Tan sols quan et trobes ben desvalgut pots ser obsequiat amb tota mena de dons, perquè la gràcia actua enmig de les febleses de l'home, perquè un cor esmicolat per la feblesa s'obra a la seva presència amorosa.

Allò que va empènyer al fill pròdig perquè volgués tornar a casa va ser la seva feblesa, feblesa que va esdevenir com un instrument de la seva conversió, en el sentit del terme bíblic *szub*. Aquest verb hebreu significa "retornar bo i seguint les pròpies petjades", és a dir, convertir-se. El *szub* bíblic és un retorn, que implica la transformació d'un cor penedit que s'adreça cap a quelcom diferent, cap a Algú diferent.

La vertadera contrició té una dimensió "dolorosa". Hauria de despertar un cert dolor, un odi del mal que he comès i que fereix Aquell, l'Únic que realment m'estima. I això hauria de conduir vers la conversió per tal de no ferir mai més¹⁴. És en aquest sentit que contrició i conversió creen una unitat.

Hi ha un error força generalitzat en la manera de presentar el camí que ens mena vers la unió amb Déu. Quan després de cometre el mal te'n penedeixes, llavors tractes de convertir-te per tal que desaparegui de la teva vida el pecat i així puguis esdevenir perfecte. Aquí rau un error en la forma de presentar el camí cap a Déu, com si es tractés d'un seguit d'etapes i la seva successió. Tanmateix, el mal que cometo, la meva conversió i els intents que faig per obrir-me a la gràcia, són elements inseparables que s'influencien entre si. Caiem contínuament, i per tant cal que ens aixequem contínuament i que en tot moment es realitzi la destrucció de les barreres que ens separen de l'acció santificant de la gràcia. Una il·lusió ben tràgica és la de pensar que, tot d'un cop ja m'he convertit. En alguna part, en el fons del nostre cor, hi ha un tal desig que perdura.

La contrició *szub* implica un aixecar-se contínuament, començar de nou el retorn interior que ens obre a l'acció misericordiosa de la gràcia. Aquest retorn mai no esdevé un fet ja consumat, perquè cal que en tot moment el tornem a començar. Aquest retorn implica també, no només el fet de ser atret per la gràcia, sinó que sobretot implica l'experiència dolorosa i purificadora de l'acció de Déu, que esmicolarà les barreres. Aquestes barreres no es troben a l'exterior, sinó que són interiors, ben arrelades dins nostre. D'aquí en resulta que ens

¹⁴ CCC, n° 1451.

sentim ferits o fins i tot sacsejats per tals experiències. Hi ha en nosaltres una certa duresa de cor, que cal que sigui enderrocada, com si fos un bloc de ciment que ens protegeix davant la gràcia del mateix Déu.

Hi haurà en nosaltres també la temptació de reconstruir tot allò que la gràcia ha triturat de les nostres barreres, unes ganes de refer-ho. Tanmateix, el que hem de fer és tot el contrari, cal que tractem de recolzar-nos en les runes, cal que les acceptem, perquè només llavors podrà tenir lloc el constant retorn que ens introduirà a la casa del Pare.

Quan els israelites varen tornar de l'exili es va realitzar un *szub* bíblic, un retorn. Van tornar seguint els mateixos camins, les petjades que varen deixar quan van marxar a l'exili. Tanmateix, un cop es van trobar ja a Jerusalem, va resultar que el seu *szub* encara no havia acabat, perquè llurs terres estaven ocupades i ningú no els esperava. Calia doncs tornar altra vegada cap a Déu, contínuament; ara però, no tant en un sentit d'un camí físic que calia recórrer, sinó en el sentit de seguir triturant contínuament la duresa dels cors que es reproduïa.

No et preocupis, doncs, si t'adones que tot se t'ha esgavellat. S'han enfonsat només les teves il·lusions, il·lusions que et separaven del Únic Amor, que voldrà reparar-ho tot, et donarà un nou vestit, un anell, sandàlies i et prepara un banquet.

Aquest retorn constant *szub* significa un rebuig continu dels ídols, per tal de poder trobar l'Únic Déu. El fet d'esmicolar les barreres espirituals que ens separen del Senyor que ens estima, ens ho ha descrit de manera extraordinària el profeta Osees, que ens presenta el Poble escollit com l'esposa infidel de Déu: "ara doncs, li barraré el camí amb espines, l'hi tancaré amb un mur i ma més no trobarà la seva ruta. Correrà darrere els amants, però no els atraparà; els cercarà, però no els trobarà. Llavors dirà: «me'n torno al meu primer marit, amb qui estava millor que no pas ara»". I el Senyor amb joia acull l'adúltera penedida. "Et prendré com a esposa per sempre, et prendré com a esposa i pagaré per tu bondat i justícia, amor i misericòrdia. Et prendré com a esposa pagant un preu de fidelitat. Així coneixeràs qui és el Senyor" (Os, 2, 8-9, 21-22).

Existeix una fe, una religiositat de pràctiques, que pot arribar a ser fins i tot tan fervorosa com ho fou la dels habitants de Palestina, de Natzaret o de Cafarnaum. Tanmateix, els primers volgueren matar a Jesús, i els altres no varen creure en la seva paraula. Hi havia en ells alguna barrera interior que els mantenia bloquejats i que encara no havia estat esmicolada. Les paraules severes i d'amenaça del Senyor: Ai de vosaltres! Foren adreçades contra els habitants de Cafarnaum. Si la barrera de la fe i de la seguretat en un mateix ens separa de Déu, és comprensible que aquesta fe en un mateix hagi de ser posada a prova. Només llavors podar ser destruïda l'oposició que oferim a Déu.

Les barreres que ens aïllen i ens separen de Déu poden trobar-se ocultes als nostres ulls. En el nostre psíquic, hi ha molts mecanismes de defensa, sempre disposats per a deformar o fins i tot per aniquilar la contrició. Aquests mecanismes de defensa que hi ha dins nostre estan orientats de tal manera que no haguem d'afrontar la consciència de pecat, la consciència de la nostra derrota espiritual, talment que ens prepara per fugir-ne de tot això.

Ens per això que ens són indispensables les proves de la vida. Aquestes, permeten que les barreres ocultes es posin de manifest i quedin descobertes. També són les que em permeten experimentar que per mi mateix no sóc capaç de vèncer-les, que necessito a Déu i la seva misericòrdia. Llavors la prova esdevé una condició indispensable per al creixement. Aprofitada per satanàs en forma de temptació, la prova es converteix en una oportunitat per a descobrir la pròpia feblesa. La temptació realitza una polarització. Enmig de la temptació, la gràcia pot rompre les barreres i llançar-nos als braços de l'únic Amor, d'una manera més profunda. Santa Teresina de l'Infant Jesús fou conscient de la gran necessitat de les temptacions. En relació a elles deia: "Mirin de quina manera es netegen els objectes de coure; es cobreixen amb fang, és a dir, amb quelcom que fa fora tot brillo; després tot seguit, brillen

com l'or mateix. Les temptacions són, doncs, per a l'ànima, com aquest fang, serveix perquè a l'ànima hi brillin les virtuts contràries a aquestes temptacions”¹⁵.

Les proves i les temptacions et fan caure del pedestal de la seguretat que poses en tu mateix. Tanmateix, és precisament en tals moments de feblesa que esdeven objecte d'una especial predilecció de Déu, perquè, de fet, és en aquests moments quan més el necessites. La gràcia està vinculada a la feblesa i la debilitat de l'home, malgrat que a nosaltres ens costi tant d'acceptar la feblesa física, psíquica o espiritual. Però aquesta feblesa és un do extraordinari, perquè et dificulta que et protegeixis amb barreres que et separen del Senyor.

En el període de les purificacions experimentaràs una feblesa creixent, i llavors val la pena que recordis que, és d'aquesta manera que són triturades les barreres. A través de l'experiència de la feblesa Déu et cridarà a viure l'oració amb una contrició del cor cada cop més profunda. Aquesta oració, la del cor contrit i humiliat, esdevindrà per a tu com un buf de vent vivificador, si adopta la forma de pregàries curtes, jaculatòries de penediment; aquestes jaculatòries, almenys per uns instants, superaran tot allò que et separa del Únic Amor.

La contrició, com a resultat de l'acció de l'Esperit Sant, no té res a veure amb un sentiment natural de culpa. Perquè Déu, en revelar-nos la veritat sobre el nostre pecat, ens revela al mateix temps, la veritat sobre la seva Misericòrdia. La contrició és la que fa que després del pecat, Déu ens estimi encara més que abans de la caiguda¹⁶.

L'obra de l'Esperit Sant implica convèncer el món sobre el pecat (cf. Jn 16, 8) i, en particular, convèncer-te també a tu. Perquè només llavors, pots penedir-te de debò, posar-te davant Déu en l'actitud del públicà. L'Esperit Sant, en convèncer sobre el pecat, el mostra també com a pecat redimit. La contrició forma en nosaltres la vertadera imatge de Déu, la imatge d'aquell que estima sobretot el fet de perdonar.

Vers la profunditat de la contrició

Depenent de les nostres motivacions, l'Església diferencia dos tipus de penediment pels pecats comesos: penediment per amor, perfecte (en llatí anomenat *contritio*) i un penediment imperfecte (en llatí anomenat *attritio*). La paraula *contritio* deriva del verb *conterere* – esmicolar, triturar fins a la pols, *attritio* en canvi, ve del verb *attere* – afeblir. L'acte de contrició perfecte fricciona fins arribar a la pols tota resistència humana, de manera que el cor de pedra es desintegra en petits troços. *Attritio* no esclafa les barreres, sinó que de mica en mica les debilita.

Entre aquests dos penediments, el perfecte i l'imperfecte, hi ha tot un gradient d'actituds. Déu Nostre Senyor ens va conduint des del penediment imperfecte vers a una actitud més profunda. Ell vol infondre en nosaltres l'amor, vertader element capaç de transformar-nos, capaç de realitzar la nostra conversió. Aquesta contrició moguda per l'amor s'ha d'anar aprofundint interiorment d'una forma contínua. Per tal que vagi creixent en nosaltres el dolor de l'ànima, l'odi al mal que fereix l'Únic Amor i la resolució perquè això no torni a succeir, cal que primer sigui més profunda en nosaltres la certesa que som estimats. La contrició no pot tenir res d'estàtic. En el camí vers la contrició, hom pot anar aprofundint cada

¹⁵ Santa Teresa de l'Infant Jesús, Història d'un ànima (completar la cita)

¹⁶ Maria de la Santíssima Trinitat relata (sobre Santa Teresa de Lisieux): “havent-li donat un disgust, vaig anar a demanar-li perdó. Es va commoure molt i em va dir: «oh! Si sabessis el que em passa! Mai no havia comprès tan bé com ara, amb quin amor tan gran ens rep Jesús quan li demanem perdó després de cometre una falta. Si jo, criatura seva insignificant, he sentit tanta tendresa envers Vos, en el moment en que penedida, ha tornat cap a mi, ¿què deu passar en el cor de Déu misericordiós quan anem a reconciliar-nos amb Ell?...Si, certament, encara molt més ràpidament que jo oblidarà totes les nostres faltes i les nostres iniquitats per no tornar a recordar-les mai més...Hi haurà quelcom encara més gran! Ens estimarà encara amb un amor més gran que abans de cometre la falta!...!)*Procès de l'Ordinaire*, Roma 1973, p. 455). Santa Teresa de l'Infant Jesús, Consells i Records (PAM)

vegada més, o al contrari, pot retrocedir. A la llum de la fe no són importants els esdeveniments externs pels que anem passant; el que compta és la nostra resposta a la gràcia, que tracta d'arribar als nostres cors perquè pugui créixer en nosaltres la contrició, perquè aquest cor pugui ser menys resistent a la seva acció. En definitiva, es tracta de que visquem més en la veritat, tant en la veritat sobre Déu, com en la veritat sobre nosaltres mateixos i sobre el món.

Que n'és de difícil d'assolir la contrició profunda, una contrició per amor a Déu. El nostre drama consisteix a que estem disposats tant a ferir Déu com a qualsevol altra persona, propera o llunyana, perquè ens manca la fe en el fet únic del seu Amor. Per a nosaltres Déu és un de tants. És per això que la contrició, a part de ser un caminar en la veritat, necessita que hi hagi fe en l'amor, en l'Únic Amor.

Aquest caminar vers una contrició cada vegada més profunda exigeix que caiguin pel terra les il·lusions dels suports humans, la il·lusió que es desperta quan penso que puc comptar amb els altres, amb llur amor per mi, i que per mi mateix sóc capaç, jo també, d'estimar. Quantes ferides cal experimentar per part de persones properes o llunyanes! Quantes desil·lusions, quan hom construeix una amistat meravellosa i tan sols una paraula que fereix basta perquè tot resti en runes! Tot això és del tot necessari perquè la meua contrició brolli de la veritat sobre l'home, sobre el món i sobre mi mateix. Tenim tota la vida perquè Déu faci que aquesta contrició arribi a ser vertaderament profunda en nosaltres.

De fet, si hom estima als altres, i aquest amor és correspost i hom se sent estimat, llavors és difícil veure el mal comès com una ferida feta a l'Únic Amor. Hom no ha ferit un amor entre tants, sinó a l'**únic**. A l'Únic desinteressat, que no busca reciprocitat, a l'únic que mai no em falla, fins i tot si el menyspreés fins a l'extrem. No n'hi d'altre d'amor com aquest. Només hi ha un únic Amor així. Per tal que la nostra contrició es faci ben profunda, és indispensable que aparegui la fe, ferma i definitiva, en el fet que no existeix cap altre amor com aquest.

Una contrició cada vegada més profunda, exigeix que s'enfonsin moltes ficcions. Sobretot la ficció que em fa pensar que, per mi mateix, mereixo ser estimat, ser valorat o que em tinguin en compte; que en veure'm hagin d'admirar-me i estimar-me, bé per la meua bellesa física o per la bellesa moral que hi ha en mi. Tanmateix, Jesús sembla que digui: jo, precisament, no estimo allò que és bonic, sinó que estimo allò que és impur, per poder-ho purificar; allò que és dolent, per a fer-ho bo; allò que està recargolat, per tal redreçar-ho. Talment que, un dia, d'acord amb la veritat, arribis a veure que m'ho deus tot a Mí. Una tal contrició, cada vegada més profunda, exigeix també que s'enderroqui la il·lusió de pensar que el món m'està obert i que puc fer-hi tot el que jo vulgui, perquè en realitat és una realitat que he reeixit a conquerir, o si més no, puc fer-ho.

Com n'hauria d'estar agraït per cada derrota soferta pel que fa a la meua relació amb els altres! Les derrotes, a la llum de la fe, només són aparents. Jo decebo als altres i els altres també fan que m'endugui decepcions. Perquè és només gràcies a aquests fracassos en relació al món que m'envolta, que jo puc descobrir que només Déu m'estima, i que només hi ha un Únic Amor desinteressat, que mai no podrà ser destruït per cap paraula mal dita, ni per cap decepció que li sigui causat. Fins i tot puc decebre'l del completament, però Ell, de totes formes, mai no m'abandonarà.

La contrició necessita la fe. Déu infon en nosaltres la fe en el fet transitori d'aquest món, que *ve de la pols i a la pols tornarà*, que no és capaç d'estimar-nos. Però, per altra part, ens mostra que Ell és l'Únic Amor. I és només sobre aquest fonament, el de la fe en l'Únic Amor infosa en els nostres cors junt amb el convenciment que tots els altres amors són amors falsos, que neix la contrició. No és l'*attritio* egoista, ple de vergonya per la humiliació personal que provoca el pecat, de tristesa per la pròpia imperfecció o de por al càstig (penediment imperfecte). Del que es tracta és que neixi en nosaltres, per mitjà de la gràcia, el

penediment perfecte: *la contritio*. Que neixi la vertadera contrició, que implica, tant el dolor per haver ferit a l'Únic Amor, que és Déu mateix, i l'odi al mal que ha ferit aquest Amor. Una ta contrició, depenent de la sensibilitat de la consciència, pot assolir proporcions tan grans, que pot apropar-se a la desesperació, per haver provocat tan de dolor a Aquell que m'ha estimat tant! A l'únic que m'estima i que mai no es farà enrere, i que res del que jo pugui fer no podrà destruir aquest amor, que és etern.

Una tal *contritio*, deguda al dolor i a l'odi al propi mal, fa sorgir una determinació extraordinària per fer-se el propòsit perquè mai més no hi torni a ferir a l'únic Amor. Aquesta profunda contrició, que brolla de la fe en l'únic Amor i de la fe en la grandesa del mal comès, que es mesura per la grandesa d'aquest Amor ferit, fa que neixi una detestació d'un pecat tan gran; això fa que els sants arribin a dir: *abans morir que pecar!* Si només tinc a Déu, només hi ha un únic Amor, i jo el rebutjo pel pecat, llavors, en aquest moment, se m'enfonsa tot el món, tot el que tinc. Ja fa temps que els altres amors s'han desfet, han quedat esmicolats a trossets. El fill pròdig, quan ha descobert l'únic Amor, sap que només el Pare l'estima de debò, que ningú més l'ajudarà. La infidelitat a l'únic Amor s'esdevé llavors, per a l'ànima, l'únic problema de la vida, i llavors, cometre el mal equival a una catàstrofe total.

La fidelitat a la gràcia de la contrició provoca una llum creixent, que revela a l'ànima, nous terrenys, sempre nous, de l'amor de Déu. Mitjançant una sensibilització cada vegada més gran de la consciència, aquesta llum li descobreix nous terrenys de infidelitat, dels que abans no n'era conscient. Llavors l'ànima es veu forçada a moure's constantment en el pla de la humilitat. Rebutja tot enalçament. Qualsevol pedestal humà des de la perspectiva de la Creu de Crist, i del cruel menyspreu que va sofrir-hi Aquell que l'ànima hauria d'escollir com l'únic Amor, se li apareix com quelcom abominable i repugnant.

La contrició és un camí, el camí de la vida humana. En aquest camí, cal posar-se contínuament en la veritat, és a dir, cal enderrocar el bastió de la bona opinió que hom té de si mateix, baixant del pedestal al que s'hi havíem instal·lat empès pel propi orgull. Tanmateix, aquest pedestal, que en el fons és una consciència de grandesa, més o menys oculta, acompanyarà l'ànima encara durant molt de temps. És per això que el fet de baixar del pedestal s'esdevingui, en certa manera, un camí en el que Déu s'hi comunica amb una intensitat cada vegada més gran. En aquest sentit, la contrició, tant com a gràcia divina, com a resposta nostra a la gràcia, implica i s'expressa pel fet d'anar destruint el pedestal fictici que contínuament tracta de tornar-se a aixecar.

Nedant per les aigües de la contrició

El camí de la contrició comença per petits actes. Quan, per exemple, t'adones d'alguna infidelitat, quelcom que perceps com un dolor que has causat a Nostre Senyor, potser intenta dir-li, encara que sigui sense massa traça, que li demanes perdó, tot i agraint-li perquè et perdona. Que et perdona, encara que només sigui pel fet que t'oblides contínuament d'Ell. Així aniràs veient que viure com si Déu no existís és també un pecat, suprimint-lo de la teva vida quotidiana¹⁷. Llavors començaràs a veure com el fereixes contínuament amb les teves eleccions, i perquè enlloc de posar l'esperança en Ell la hi poses en les coses que ha creat. Aquests petits actes de contrició crearan un impuls interior particular, perquè en demanar perdó t'aniràs obrint encara més a la gràcia, la qual, per altra banda, anirà fent més sensible la teva consciència. Déu, en apropar-se a tu, t'il·luminarà amb una intensitat cada vegada més

¹⁷ La pèrdua del sentit del pecat és, per tant, una forma o fruit de la negació de Déu: no sols l'atea, sinó també de la secularista. Si el pecat és la interrupció de la relació filial amb Déu per viure la pròpia existència fora de l'obediència a ell, aleshores pecar no és solament negar Déu; pecar és també viure com si no existís, és esborrar-lo de la pròpia existència diària. (Exhortació Apostòlica "*Reconciliatio et poenitentia*" n°18, de JOAN PAU II)

gran, fent que descobreixis noves zones de brutícia i de negror amb què està recoberta la teva ànima. Començaràs a veure, que una tal vida et tanca a Déu i crea en tu una barrera interior.

Potser així, marxant pels camins de la contrició del cor, amb una freqüència i profunditat creixents, aniràs descobrint que el seu Sagrat Cor palpita exclusivament per a tu i que el teu, al contrari, sembla com si fos de pedra. Aniràs necessitant fer aquests actes de contrició com necessites l'aire per poder viure. Aquesta necessitat esdevindrà tan forta, fins que aquests actes et conduiran, amb el temps, de manera més o menys conscient, a nedar per les aigües de la contrició. Veuràs que aquest camí de la contrició no s'acaba amb uns actes; en realitat, és ara quan, en nedar per les aigües de la contrició, que s'esdevé l'entrada a una accelerada aventura espiritual, que no ets capaç de preveure ni d'imaginar. Més enllà de les barreres que et separen de la presència de Déu, el paisatge supera tot límit de la imaginació humana.

Tan sols la imatge del fet de nedar implica una actitud d'abaixament perquè hom no pot nedar en posició vertical. Cal estar ajagut, és a dir, abaixar-se, estirar-se ben estès a l'aigua i deixar-s'hi dur, tot surant. I això no és pas fàcil, perquè exigeix baixar del pedestal al nivell de la veritat sobre un mateix i lliurar-se totalment a la Presència invisible que sosté l'aigua i la mou. A vegades solem estar àdhuc paralitzats per la por davant de Déu i enmig de les aigües de les proves de fe. Fins a quin punt cal que qüestionis la meva raó, les meves emocions, les meves inquietuds. Perquè les aigües de les proves de la fe són un terreny sempre desconegut i sempre imprevist.

Si t'humilies profundament davant de Déu, sense deixar-te dur per emocions de por o de basarda, si reconeixes la teva misèria i esperes la Seva misericòrdia, les aigües de la contrició t'alçaran i et faran surar. Si deixes de comptar amb els suports i recolzaments que tenies, i val a dir que descobrir quants recolzaments hi ha dintre teu és tot un camí, i llavors aixeques els peus del fondo tractant de trobar suport en les aigües de la misericòrdia divina, és llavors que aquestes et sostenen i et fan surar. L'acció de Déu és llavors tan forta, que ja no cal un gran esforç per tal de mantenir-se a la superfície.

Déu fins i tot estava disposat a salvar Sodoma, si s'hagués pogut trobar almenys deu justos, quan Abraham es va prostrar davant d'Ell reconeixent que era pols i no-res. També el rei de Nínive, malgrat ser mereixedor de càstig, fou salvat amb tota la seva ciutat, quan en escoltar a Jonàs es va vestir de sac i es va cobrir el cap de cendra. Davant la prova de fe, en què Déu els col·locava, s'humilià tan profundament com en va ser capaç. I llavors les aigües de la Misericòrdia de Déu el van sostenir.

Santa Teresa de l'Infant Jesús tractava d'aprofitar les diverses situacions de la seva vida per tal d'humiliar-se davant de Déu. Deia de si mateixa que volia *“romandre com un infant als ulls de Déu”* I ser un infant, segons ella, significa: *“reconèixer el propi no-res i esperar-ho tot de Déu (...)no desanimar-se pels propis errors ni per les pròpies faltes, perquè els nens petits cauen sovint, però són massa petits per a fer-se molt de mal”*¹⁸.

Es pot dir que santa Teresa adoptava la posició de nedar ja de bon principi, ben a prop de la platja, sense esperar a que les aigües esdevinguin profundes. A l'aigua poc profunda de les petites caigudes s'humiliava, bo i nedant, enlloc de voler seguir tocant fondo amb els peus. Aquesta manera de moure's es més segur i més ràpid. Més encara, llavors ja no té importància la profunditat de l'aigua que tenim sota nostre. Fins i tot si estem llunys de la costa, seguim estant segurs, perquè no comptem amb el suport que dona el fons del llac, sinó que deixem a Déu que ens alci i ens condueixi al llarg de les aigües. La única condició per a poder travessar així les aigües de la vida és la d'humiliar-se profundament bo i confiant en el poder de l'acció de Déu.

¹⁸ SANTA TERESA DE L'INFANT JESÚS, *Novissima Verba*, últimes converses, quadern groc 6.8.8, del dia 6 d'agost del 1897)

No és pas fàcil decidir-se a adoptar una tal actitud. Davant teu creixen i apareixen murs i barreres interiors: un continent incert i desconegut en el teu horitzó. Quan tants anys de la teva vida els has emprat per acostumar-te a tenir recolzats els peus sobre un terra ben sòlid i segur. Mentre tens el cap per sobre del nivell de l'aigua, i els peus ben falcats en el terra del fons del llac, et sembla que la situació és ben segura. Et sembla que el fons et dona un suport real.

Però mentre no aprenguis l'art de nedar, mai no t'atreviràs a nedar cap al centre del llac. Si no aprofites els indrets on l'aigua encara és poc profunda per aprendre a nedar, la raó et continuarà dient que allunyar-se de la platja és perillós. A pocs metres de distància de la platja, submergit fins als turmells, la cintura o fins i tot fins a l'ombro, potser gaudiràs de la frescor de l'aigua, tanmateix seguiràs sense atrevir-te a provar la delícia de nedar en aigües profundes, no experimentaràs el goig de deixar-se portar, de ser alçat i conduit lliurement per l'aigua.

Nedar per les aigües de la contrició permet a l'home cansat i angoixat, recobrar les forces. És també un entrenament meravellós per estar interiorment "en forma", per tenir una "bona condició" espiritual. Nedant així, esdevenim lliures dels suports il·lusoris, que de fet són molt insegurs i que, a més, sempre impliquen una càrrega de tensions i d'angoixa. Aprenguem doncs a no recolzar-nos en res, fora de Déu, i a trobar en aquest suport la pau interior i el repòs.

Aquell que s'aferra fortament a la terra i ha de tenir sempre un suport per als seus peus, és molt probable que ja mai es deixi portar per les aigües de la vida interior, i que mai no assoleixi la fita a la que Déu l'ha destinat.

Sant Joan de la Creu diu que per arribar a allò que hom no posseeix, cal passar per allò que hom no té¹⁹. Si vols arribar a Déu, que no posseeixes, cal que nedis per les aigües de la vida interior, aixecant-te per sobre del sol ferm del fons, acceptant no *posseir* cap suport per als teus peus. Has d'alçar-te sobre unes aigües tan profundes, que no podries travessar d'altra manera que no fos nedant. Si comences a dirigir-te cap a la fita, falcant els peus en el fons, no caldrà molt de temps per convèncer-te que l'aigua és massa profunda per tal que puguis arribar així a la fita marcada. Veuràs, per tant, que no *posseeixes* les aptituds per arribar a la fita tractant de recolzar-te en el que no disposes. Cal que hi arribis, buscant suport en allò que no tens, cal que et deixis dur per les aigües de la humilitat, de la Misericòrdia de Déu, bo i deixant-te conduir per les mans de Crist, gràcies a les quals ja no t'enfones; malgrat ser conscient que el fons es troba a molts metres per sota teu. Només Déu pot fer que, qui s'humilia davant d'Ell, mantingui la felicitat, la pau i la joia, malgrat haver perdut el suport que tenia sota els peus. No existeix cap altra manera d'assolir aquest estat de llibertat, pròpia dels fills de Déu.

Quan el fons desapareix sota els nostres peus

De fet comencem a nedar en les aigües de la contrició en l'etapa de les purificacions, quan el fons sota l'aigua, de sobte, desapareix. Si la teva grandesa, és a dir, la grandesa del teu pedestal, està relacionada amb la grandesa i la quantitat dels suports en els que busques la teva seguretat, quan sofreixes el rebuig d'aquells que abans estaven contents amb tu, quan afrontes fracassos i derrotes, quan veus el molt que deceps tant a tu mateix com als altres, llavors sents com si quelcom desapareixes sota els teus peus. Et trobaves dempeus, recolzat fermament sobre el fons i de sobte comences a enfonsar-te. L'aigua comença a pujar cada vegada més de nivell, cobrint les illes properes i la costa sembla allunyar-se més i més. Observant amb quina

¹⁹ SAN JUAN DE LA CRUZ, *Subida al Monte Carmelo*, I, 13, 11, Obras Completas, Editorial de Espiritualidad, Madrid, 1993, p212

rapidesa va tenint lloc tot aquest procés, pots preveure quant de temps et queda fins que t'enfonsis del tot.

Què fer llavors? Pot ser que dins de l'ànima sentis la veu de Déu que t'aconsella que t'estiris bes estès a l'aigua, el que equival a abaixar-se, sabent-te no-res. I que tractis de nedar. Però com fer-ho, si no coneixes aquest art de nedar. Ja t'havies acostumat a estar dret dins l'aigua. És per això que ara tens tanta por, por d'estirar-te sobre l'aigua i de perdre el sentiment de seguretat en perdre el contacte amb el fons que fins llavors et donava seguretat en tu mateix; aquesta por de perdre la seguretat i aquesta sensació que ja saps com fer-ho, o bé que amb l'ajut d'alguna persona ja te'n sortiràs, et sembla una por insuperable, quelcom invencible. Sense rebre la fe és molt difícil lliurar-se totalment a Déu i encaminar-se sense cap tipus de suport cap a Ell, allà on només hi és Ell, on no hi ha cap altra suport. Quan abans et trobaves submergit en aigües profundes podies haver après a nedar amb relativa seguretat, però llavors preferies seguir notant els teus peus ben falcats en el fons. Ara, quan el fons et desapareix, **cal que comencis** a nedar. Ja no per assolir una nova habilitat per completar les teves capacitats, sinó per tal de sobreviure.

N'hi ha alguns que consideren que són del tot incapaços de superar una tal barrera i àdhuc en una tal situació en què es troben no volen nedar cap a la fita que és la unió amb Déu, no volen escollir el camí de les purificacions. Corren desesperadament cap a la platja que s'allunya cada vegada més, i llavors comencen la seva cursa a contratemps, la cursa amb Déu. Potser arribaran a lloc segur, abans que l'aigua els cobreixi del tot? A vegades Déu permet a la persona arribar a la platja, abans que el nivell d'aigua el forci a nedar. Altres vegades, però Déu és més ràpid, perquè així ho vol.

Aquell que no sap nedar, quan es llençat a les aigües profundes, pot ser que es comporti de maneres molt diverses. N'hi ha alguns que es deixen dur per l'aigua, i llavors hi suren. D'altres però, paralitzats per la por, s'enfonsen com si fossin una pedra. N'hi ha també d'altres que, deixant-se dur pel pànic, es comporten de manera totalment il·lògica. Finalment n'hi ha que fent moviments ben poc coordinats, aconseguen mantenir-se sobre la superfície.

Quan el sol desapareix de sota els peus, és fàcil d'ofegar-se. Si no hi hagués ben a prop un socorrista, que té sempre a punt algun neumàtic, tot podria acabar d'aquestes maneres descrites anteriorment. El socorrista té cura que no beguem massa aigua, i ens sol indicar quina és la millor postura per tal de surar sobre l'aigua. Pot ser que la persona que rep tals indicacions, fins i tot tingui ganes de dir: "és més fàcil donar consells que seguir tals consells". Malgrat el fet d'oposar-s'hi, es sotmet a les indicacions que rep i és gràcies a això que finalment comença a nedar per les aigües de la vida interior.

Ja veus, potser, que estàs en condicions de nedar fins i tot per aigües ben profundes? Pot ser que fins i tot hakis arribat a una certa habilitat per bellugar-te per les aigües de la contrició, que ja tinguis dominades les postures, la respiració, els moviments de cames i braços.

De moment, però, bo i movent-te per les aigües properes a la platja, ets en la situació que sempre pots tornar a terra. Tanmateix, si Déu vol obsequiar-te, ja aquí en aquesta vida, amb la gràcia de les purificacions, gràcies que són imprescindibles per unir-se amb Ell, llavors la teva illa s'enfonsarà dins del mar i ja no tindràs a on tornar. Llavors només et queda seguir nedant fins al lloc llunyà de trobada amb Ell. Creus potser que podràs nedar fins assolir aquell punt de l'horitzó on Déu ha preparat el lloc de la seva trobada amb tu, on desitja unir-se amb tu?

En la seva immensa bondat Jesús pot fer que, encara mentre vius aquí a la terra hi arribis, o millor encara, que Ell mateix, vivint en tu, nedi fins arribar a la fita, fita que és simplement la Seva Vida en tu, ja sense cap obstacle ni restricció, dins de la teva ànima i del teu cor.

Nedant per les aigües de la vida interior hom no pot oblidar el principi bàsic que ens va donar Jesús. Ell va dir: “Qui vulgui salvar la seva vida, la perdrà, però el qui la perdi per mi, la trobarà” (Mt 16, 25). Tens la garantia del Salvador mateix – si vols nedar per les aigües de la vida interior, cal que vulguis perdre la teva vida per causa Seva, i llavors segur que la trobaràs.

Quan t’estiris a l’aigua, humiliat tant com puguis davant de Déu. Accepta fins i tot, en aquest abaixament, que pot ser que t’enfonsis del tot. Posa’t ben estirat sobre l’aigua, que és l’aigua de la Misericòrdia Divina, i espera que l’aigua mateixa t’alci i et mantingui surant sobre la superfície. Llavors nedaràs vers la fita més allunyada, i ho faràs ja sense comptar amb la pròpia habilitat, amb la teva resistència física, ni tampoc amb cap tècnica de nedador, experiència o coneixement.

Quan hom compta només amb Déu, no pot enfonsar-se de cap manera, perquè és Déu mateix qui el sosté i el manté surant. La força de la gràcia de Déu és tan gran que no és pas possible que aquell que vulgui perdre la seva vida per causa de Crist, la pugui perdre realment. És sostingut en tot moment pels braços forts i amorosos del Pare.

En nedar per les aigües de la contrició, tractant d’humiliar-te, no t’enfonces perquè les aigües de la Misericòrdia de Déu t’alcen. Pot succeir que no descobreixis com a cada moment, estàs rebent un do inimaginable, el do de la Misericòrdia Divina. Com pot ser que no neixi en el teu cor una resposta a aquesta gràcia, que no t’esforcis per a ser més agraït? Cal la teva gratitud pel fet que no t’enfonces, i gratitud pel que fa al futur, per la trobada en què arribaràs a unir-te amb l’Únic Amor. Si compreguessis que el fet de nedar per aquestes aigües implica tota la teva vida, llavors Déu, que truca a la porta del teu cor, et convidarà a que siguis agraït per aquesta totalitat que anomenem vida, per tot. Per tot allò que t’ha conduït a poder nedar, per la gràcia de ser llençat a les aigües profundes, per tot el context que acompanya a una tal aventura de vida interior. Per allò que apareixerà davant dels teus ulls, com un continent sencer de regals. Si arribes a comprendre que el fet de nedar ha esdevingut tota la teva vida, llavors t’adonaràs que ja no només et mous per les aigües de la contrició, sinó que al mateix temps et bellugues per les aigües de la gratitud, i que aquestes creen una extraordinària realitat que es va tramant entre si, la realitat de la teva vida interior, del teu camí cap al Senyor.

1. VERS LA GRATITUD

La gratitud envers Déu és un pilar que neix de forma gradual en el grisol de les experiències, proves de fe més o menys doloroses. La persona creix cap a aquesta gratitud en la mesura en que hom és il·luminat per la gràcia, la qual, de manera gradual, altrament no estaria en condicions de suportar-ho, va mostrant-li la veritat sobre el seu no-res i sobre la seva misèria. És per això que l'agraïment està associada al procés d'enderrocament de les il·lusions que ens donen la impressió que posseïm quelcom o que hem assolit quelcom pels propis mèrits, i que per tant no cal que ho agraiïm. Això implica també l'extinció de les pretensions, les quals mostren el convenciment il·lusori que ens fa pensar que mereixem quelcom per part dels altres o de Déu. Implica, finalment, la mort de l'actitud farisaica, tan plena de ceguera interior, la qual ens fa pensar que a qui més hem d'agrair és a nosaltres mateixos. La transformació es realitza en la mesura en què ens anem convençant del fet que som indigents i que, fora de la Misericòrdia de Déu, res no posseïm i no tenim dret a res.

Ens podem preguntar: el fariseu que ens presenta la paràbola dels dos homes que pregaven en el temple, té quelcom en la seva actitud que ens recordi el captaire de l'evangeli? Des de dalt del seu pedestal on es troba alçat, més aviat fa la impressió de algú molt satisfet de si mateix i del seu Déu. Hi ha alguna manera de rescatar-lo de l'estat en què es troba, tenint en compte que una tal actitud està ben arrelada en el seu subconscient? I a quin preu? Potser caldrà llençar-lo pel terra, com fa succeir amb Saule.. De fet, ell també va formar part del grup de fariseus abans de la seva conversió. Per la gratitud farisaica típica, les proves de fe semblen ser indispensables. En tal cas, aquestes proves de fe arriben a ser un signe extraordinari de la Misericòrdia de Déu.

La gratitud dalt del pedestal

La paràbola del publicà i del fariseu que pregaven en el temple (Llc 18, 10-14), presenta dues actituds fonamentals que l'home pot tenir davant Déu. El fariseu, piadós, fervorós i àdhuc agraiït; però el seu agraiïment el viu dalt d'un pedestal, agraiïment que és un motiu més per a la seva glòria. Això significa que no tota gratitud serà ben acollida per Déu. Per la seva mateixa essència, la gratitud cal que es recolzi en el primer pilar: el pilar de la contrició. El fariseu, segur de si mateix, ben al contrari, no en tenia gens de contrició.

Aquestes dues actituds de la paràbola es posaran de manifest contínuament, s'aniran regenerant de nou. Ens trobem amb un cas de fariseisme quan algú s'amaga sota la màscara de la justícia, per tal de no haver de reconèixer que és pecador. Fugir del reconeixement del propi estat de pecador equival a eximir-se de la necessitat d'agraïment i del perdó.

Si hom pregunta que és allò que més s'assembla a l'or, la resposta és: l'or fals. Llavors, que és el que més s'assembla a l'agraïment: el fals agraiïment del fariseu.

Ara ja no hi ha fariseus com en l'època de Jesús, però el fariseisme com a actitud continua ben present entre nosaltres. Si la nostra concepció de Déu desplaça el rostre de l'Amor, per mostrar-nos només la imatge justa d'Algú, que paga segons els nostres actes i la nostra perfecció, llavors serà gran el drama de la nostra vida. Aquesta falsa imatge de Déu anirà eliminant el fonament de la veritat sobre el que neix de la gratitud. Si Déu ens paga segons els nostres actes, llavors quin motiu tindrem per agrair?

Pots imaginar el dolor de santa Teresa del l'Infant Jesús, quan experimentava davant de ses germanes de la comunitat, quan aquestes donaven importància sobretot a la justícia divina. Una entre elles digué amb força: «germana meva, vols justícia, doncs bé! Tindràs

justícia! Pel que fa a mi, jo trio la misericòrdia! Cadascú rep exactament allò que espera del Senyor.»²⁰

La carta que mai no s'acaba

“La gratitud és allò que més atrau les gràcies de Déu” – deia santa Teresa de l’Infant Jesús, doctor de l’Església – doncs quan li agraïm a Déu un benefici, Ell es commou tant, que s’afanya tot seguit a donar-nos-en deu gràcies més, i si llavors seguim agraint-li amb més efusió, quina multiplicació de gràcies té lloc, és ben incalculable! Jo ho he comprovat per experiència pròpia, proveu tu i veuràs! El meu agraïment és il·limitat per tot allò que Déu m’ha donat, i li ho mostro de mil i una maneres!²¹. Cal obrir els ulls i el cor ben amples per contemplar en la pròpia vida, des del moment que som capaços de recordar, des de la infància, i tractar de veure quant de bé, quanta sol·licitud i perdó hi havia i hi ha en tot moment i en tot allò que ens ha regalat la presència de l’Amor. Tot do du una crida interior a respondre-hi, una exigència profunda de gratitud.

Potser poguem fixar-nos en la pregària que una jova americana dels Estats Units, a qui ella mateixa es feia dir *tiny*, és a dir, “petitona”, va adreçar a la Verge Maria. Es tracta d’una pregària ben senzilla, però al mateix temps sorprenent. Pregària moguda pel descobriment dels dons del bon Déu, especialment en aquelles àrees de la vida en què el regal, rovellat per la rutina, es torna irreconeixible per a nosaltres. Potser se’ns perdoni aquesta manca de discreció si, gràcies a aquesta noia, comencem a descobrir el regal de la vida, que en la seva extensió, pot arribar a ser tan gran com un continent: el continent del do, del regal de Déu a través de Maria.

*Estimadíssima Mare,
Vull agrair-te tot:
Perquè t’estaves asseguda al meu costat en el metro, quan avui tornava de l’escola,
Perquè juntes ens hem rentat les dents,
Perquè juntes hem endreçat la casa,
Perquè em dones la gràcia de la soledat, per la qual poc comprendre millor el molt que m’estimes,
Per tot el que en el passat m’ha conduït a aquest moment de gràcia, ja que és gràcies a tot això que jo ara puc recordar-me tant sovint de la Teva presència i de la veritat,
Per la teva contínua amistat, fins i tot quan encara no sabia on eres,
Per no haver-me de preocupar per assolir quelcom als ulls del món,
Pel continuo rebuig que sofreixo per part dels altres, de manera que només Tu pots ésser la Reina del meu cor,
Perquè va riure amb mi quan vaig caure en el Teu camí, a causa de la meva feblesa,
Perquè vares plorar amb mi quan tractava desesperadament de **comprendre**, enlloc de, simplement, abandonar-me confiadament al Teu amor.
Perquè no sóc pas alta i per no haver pogut veure, per això, moltes coses,
Per totes les joves de la residència d’estudiants que em miren bocabadats i se n’enriuen de mi perquè no bec ni vaig al llit amb els nois.*

²⁰ Cf. J. LAFRANCE, “Ma vocation c’ est l’amour”, capítol I, 3.

²¹ SANTA TERESA DE L’INFANT JESUS, *Consells i Records*, Abadia de Montserrat.

*Perquè tu mateixa reculls totes les gràcies que rebo i les abrades amb tanta sol·licitud, perquè cap d'elles no es malbarati,
Per preservar-me de tants pecats, sabent que sense Tu, sóc capaç de fer les pitjors coses, les coses més abominables,
Per tot, Mare, t'estic ben agraïda,
Per l'abisme de la meva misèria espiritual i per l'abisme del Teu amor que l'inunda,
Per la petitesa de tot el meu ser i per la teva gradesa,
Per ser la meva llar i el meu refugi,
Per la nostra comunió de cors,
Per la senzillesa,
Pel silenci, però també pel soroll,
Per l'oceà de misericòrdia que inunda la terra,
Per prendre novament en els teus braços, fins i tot després d'haver ferit el Teu Fill i a Tu mateixa,
Per estimar-me tant, fins al punt que vols la meva santificació,
Per mostrar-me que en el nostre camí de la vida tot és i sempre serà una gràcia,
T'agraeixo finalment, pel fet que aquesta llista mai no s'acabarà...*

La teva estimada, "petitona",

Tiny

Quan experimentes l'ajuda de Déu, llavors és més fàcil ser-ne agraït. Però quan sents que aquest ajut no arriba, aquesta manca també és una gràcia. En aquest sentit, els sants sagraments són un do d'incalculable valor, ja que essent una canal de gràcia especial, ens condueixen cap a Déu. Tanmateix, com va escriure santa Teresa de l'Infant Jesús, la manca de sagraments és també una gràcia: "sens cap dubte és una gran gràcia poder rebre els últims Sagraments, però quan el bon Déu no ho permet, també això és bo. Tot és gràcia".²²

És la gratitud la que fa que puguis veure tot el món que ens envolta com els braços de Déu que t'abracen. Potser llavors, a la llum de la fe, veuràs en les coses que tens al voltant, com un escrit que diu: "do de la Presència que estima". No només en els objectes, que et fan un servei, sinó també en els esdeveniments, en les situacions i en les persones. En la mesura en què la teva gratitud es vagi aprofundint, podràs, com la *Tiny*, sentir com tot el món parla del Amor. Si, justament, tots els dons de Déu que t'envolten diuen en veu baixa, i ho van repetint: *T'estimo tal com ets. És per això que sempre estic al teu costat, tinc cura de tu i de les teves coses, t'ho dono tot, tot allò que necessites cada dia. Si necessites prendre la pastilla amarga del sofriment, te la dono. Però ho faig, només perquè aquest és un dels dons més valuosos que puc donar-te en aquest moment. Tanmateix, quan et cal un caramel dolç, també te'l dono, perquè sense aquest, estimat, no te'n sortiries.*

Cada situació, cada esdeveniment que té lloc en el món exterior, també al interior de la teva ànima, cada persona que trobes en el teu camí, tot això s'inclou en aquesta llarga carta que mai no s'acabarà. Ja el títol mateix de la carta t'ho anuncia: *Tot és gràcia*²³. Tot et crida a la gratitud.

²² SANTA TERESA DE JESÚS, *Novissima Verba*, 5 de Juny del 1897.

²³ Idem.

La gratitud en moments d'atracció i a l'etapa de les purificacions

Per què la gratitud és tan important? Santa Teresa de l'Infant Jesús senyala que l'agraïment és allò que més atrau les gràcies de Déu²⁴. En canvi la manca d'agraïment, segons sant Agustí, és *l'arrel de tot mal espiritual, és com una tramuntana que tot ho asseca i que crema tot bé*²⁵. El desig e mostrar a Déu la gratitud hauria de néixer en nosaltres cada vegada que ens adonem que acabem d'experimentar el seu Amor. És precisament aquesta gratitud la que anirà formant en nosaltres una imatge de Déu cada vegada més propera a la veritat, la imatge d'Aquell que és l'Amor i que contínuament té cura de nosaltres amb gran sol·licitud.

A l'etapa de les gràcies atraients, quan tot, àdhuc l'oració sembla ser fàcil i senzill, no és pas tan difícil ser-ne agraït. Llavors Déu apareix com algú molt proper, et trobes amb Ell a l'oració i perceps la seva Presència en la teva vida quotidiana. El cor se t'omple d'agraïment perquè veus, en tot, el do de l'Únic Amor, la gràcia que incessantment es vessa sobre teu. Fins i tot quan fas activitats comuns, per exemple quan t'asseus a taula per dinar, no pots començar sense abans agrair. Si marxes per un camí de consagració a Maria seguint el model de sant Joan Diego, llavors sents com el seu amor és la fon de la teva salut, de la teva pau i de la teva seguretat. Quan t'hi trobes tant aprop, unit amb Maria, en els seus braços, simplement ja no pots menjar un àpat sense expressar-li el teu agraïment pel do que estàs rebent.

*Sóc jo precisament, que necessito ser dut en braços,, portat a coll i bé o a l'espatlla, talment com sant Joan Diego*²⁶. A la llum de la fe saps prou bé ja que si fossis deixat tot sol et moriries de fam. Ja saps que tot el que tens damunt la taula són dons d'Algú que t'estima, són un do del Únic Amor, do que t'arriba a través de la Verge Maria.

Hi ha dues fotografies on hi apareix una dona india duent a l'espatlla el seu fillet. En una d'elles la veiem treballant la terra, i a l'esquena hi porta el nen, un nen força gran embolicat amb una manta ben amarada pels seus extrems amb un gran nus, a l'altura del pit de la mare. L'infant dorm, sentint-se segur, ben protegit a l'espatlla de sa mare. En una altra fotografia s'hi pot veure una altra dona, que duu el seu fill amb un suport especial, com una cadireta instal·lada a l'esquena de la mare. El nen no dorm, però també s'hi troba segur i feliç.

La imatge d'un infant que es portat a coll a l'espatlla de la mare mostra la total dependència envers ella. Si la mare abandonés el fill en algun indret de la jungla, moriria essent devorat per alguna fera salvatge o mossegat per alguna serpentina verinosa. Ben segur que es perdria i mai no podria trobar el seu camí per tornar a casa. La mare amb duu a coll, sempre amb ella, ben a prop del seu cor, com el seu tresor més preciós. I el fill experimenta el seu amor y veu com tota la seva vida es un do que rep de la mare, i no pot deixar de ser-ne agraït.

És evident que perquè aparegui un agraïment més profund en nosaltres, cal tenir consciència del que som, una consciència ben viva del nostre mal, en el grau en què Déu ens ho permeti veure-ho en un moment donat: la consciència del propi mal que hem descobert en nosaltres anteriorment i que encara està dins nostre, malgrat que no pequem, perquè Déu ens en preserva. Quan et veus en la veritat, vols romandre en els braços de Maria, perquè saps que d'altra manera moriries, perquè el teu propi mal t'acabaria destrossant. El pecat et destrueix, sobretot espiritualment parlant, però també psicològica i físicament. Fora d'aquests braços no existeix cap altra indret on puguis estar-t'hi segur. No hi ha per a nosaltres cap altre espai segur on hi puguem viure.

²⁴ idem

²⁵ Sant Agustí, *Soliloq. Animae ad Deum*, c. 18, PL 40, 879.

²⁶ F.González Fernández, E Chávez Sánchez J.L. Guerrero Rosado, *op.cit.* p.154

Quan reconeixes aquesta veritat, apareix en tu la gratitud envers l'Únic Amor que és qui et dona la vida, i tot el que necessites. El teu agraïment s'actualitza, no només quan menges els teus àpats, sinó també quan realitzes qualsevol activitat quotidiana. Descobreixes que si no fos per Maria, que té cura de tu, no tan sols moriries de fam, sinó que tampoc no podries fer res de bo. Estaries destruït per culpa dels teus pecats, física, psíquica, i espiritualment. Et trobaries ben malalt dels neurosi, i destruït. Series una "piltrafa" d'home, incapaç de viure. No se sap fins a on et podrien dur els teus pecats. Perquè cada pecat en provoca un de nou, fins que al final ve tot un allau.

El fet de lliurar-se a Maria, sotmetent-se a Ella, restant en els seus braços és per a nosaltres la font de la nostra vida. Fora d'aquests braços tot apareix com una amenaça, com un món enemic, on hi pots trobar tot el pitjor. Perquè així justament seria, si no fos pels braços misericordiosos que t'han acollit, que t'abracen i que t'hi uneixen amb si.

A vegades, però, en el camí cap a Déu, arriba **l'etapa de l'aridesa, de la foscor**. Desapareix el contacte sensible amb Déu i apareix un buit, el desert. En tal situació deixes de saber el que has de fer amb tu mateix. Aquest buit que experimentes en posar-te davant de Déu t'envolta d'una terrible fosca, perquè llavors hi descobreixes la teva manca de fe, d'esperança i de caritat. Com pots llavors donar gràcies a Déu en una tal situació si no el pots veure, perquè se t'ha ocultat? Com podràs donar-li gràcies quan et sembli que se ha allunyat i t'ha abandonat? Ell és a prop, ho saps i ho creus, però aquesta forma en què s'oculta et resulta tan difícil, que pot semblar-te no tenir sentit no tan sols el teu contacte amb Déu per l'oració, sinó també el contacte que comporta la gratitud, en aquelles situacions on abans hi descobries la seva presència i la seva acció.

No t'hauries d'horroritzar, però, gens ni mica. És només el llistó més alt: és el fet de no percebre la seva presència amorosa que fa que, malgrat que a tu et resulti tan difícil ser-ne agraït, en canvi per a Déu ara la teva oració esdevingui particularment valuosa. Ell veu com agraeixes fins i tot les coses més petites de cada dia, i també veu que ho fas a contracor. I Ell se'n alegra tant, per cadascun d'aquests petits intents, perquè sap prou bé com la teva naturalesa et tira cap baix degut al pes de les nostres limitacions. Per això, en aquests moments d'aridesa, àdhuc petites mostres de gratitud poden significar per a Ell més que les llargues hores d'oració que abans dedicaves a les teves pregàries tan emotives.

Roman atent a aquesta Presència que s'oculta, que t'insinua a l'orella quelcom, però pot ser que tu no el sentits aquest murmuri. Ella t'abraça amb els seus braços, però tu els seus braços no els veus. Però malgrat que no veus ni ho sents, tracta d'agrair-ho tot. També agraeix aquest xiuxiueig imperceptible, aquests braços que no veus, i tot allò pel que normalment no agraeixes. Foren precisament aquests braços invisibles el que han posat sobre el plat, per el seu fillet estimat, el menjar. Dona les gràcies pel sol que t'il·lumina, pels estels que brillen en el cel. Sabies que Ell ha creat tot el cosmos per a tu?

És important que no et facis enrere concentrant-te en tu mateix, perquè llavors la pregària d'agraïment s'aniria apagant de mica en mica. No t'has de concentrar en el teu propi estat, tant si veus com si no veus, tant si sents quelcom com si no. El que compta és que en aquesta fosca aridesa busquis d'establir contacte amb Jesús a través de petits actes de gratitud, pels quals la vida quotidiana ens en dona tantes ocasions. Déu, que no sents ni enregistres, però a qui agraeixes tot el bé que et fa, adquireix llavors els trets d'una Presència plena d'amor; quan hom agraeix, no ho fa precisament com davant d'una paret sense vida, davant d'un buit. En agrair, d'alguna manera crides a Déu perquè s'hi faci present.

Potser et commogui en llegir l'Evangeli al percebre-hi com l'Únic Amor té cura de tu, que tant el fereixes. ¿no et recorda això la situació de l'Hort de les Oliveres, quan Jesús, en aquells moments en que era arrastrat cap a la Passió i a la Creu, oblidant-se de si mateix, es va inclinar sobre el soldat que havia perdut l'orella tallada, preocupant-se per ell? Si t'aturessis

uns moments en aquest episodi, bo i contemplant aquest amor tan extraordinari, potser llavors comprendries millor per què Ell s'interessa tant per tu i per la teva santificació.

Aquesta etapa d'aridesa també serà per a tu ben difícil, perquè deixarà al descobert la veritat sobre tu. Aquesta veritat no gaire agradable, perquè precisament tu més aviat voldries tenir quelcom de bonic per mostrar-te davant Déu; en canvi constates que allò que et semblava tenir de bo s'ha esgarriat en algun indret, ha desaparegut. Si creus que Ell t'estima així, tal com ets, llavors apareix la possibilitat que apareguin molles de contrició més o menys evidents. Si prens consciència de que Ell t'estima amb tota la veritat sobre tu, llavors la certesa creixent de ser estimat farà que la gratitud s'anirà unint a la contrició; aquesta per altra banda t'anirà obrint a la gràcia i exigirà llavors una major gratitud. Llavors un pilar reforçarà i donarà suport a l'altre.

La pregària de contrició i d'agraïment

Maria ens precedeix en la peregrinació de la fe per tal de mostrar-nos el camí. La voluntat del seu Fill és que, en seguir a Maria, més que honorar-la, ens esforcem més en imitar la seva vida. Les paraules de la Verge Maria que hi ha en l'himne del *Magnificat* són impressionants, ens parlen de la seva humilitat i de la seva gratitud: La meva ànima magnifica el Senyor, el meu esperit celebra Déu que em salva, perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa. Des d'ara totes les generacions em diran benaurada, perquè el Totpoderós obra en mi meravelles: el seu nom és sant. (Lc 1, 46-49). El *Magnificat*, com ha expressat Joan Pau II ²⁷ expressa l'espiritualitat de Maria. La imitació de la seva espiritualitat hauria de conduir-nos vers la contrició i la gratitud.

La contrició i la gratitud neixen sobre el fonament de la veritat; es tracta d'una doble veritat: la veritat sobre Déu i la veritat sobre l'home. Jesús va revelar a santa Catalina de Siena aquesta doble veritat, dient-li: *Saps qui ets tu i qui sóc Jo? Si ho arribes a comprendre seràs feliç. Tu ets la qui no ets; Jo, ben al contrari, sóc El qui sóc. Si dins la teva ànima ho comprens això, llavors l'enemic no serà capaç d'enganyar-te, te en sortiràs de totes les trampes, i mai no cometràs cap cosa contrària als manaments de Déu, i sense dificultats obtindràs tota gràcia, tota la veritat i tot el món.*²⁸

Aquests mots adreçats a santa Catalina de Siena deixen al descobert la veritat sobre la nostra feble fe. Mires al Sagrari, però potser creus de debò que allí, a una poca distància de pocs metres hi ha Aquell que té en les seves mans la teva història i la de tot el món. Aquell de qui tot depèn. En la seva presència et preocupes per diversos problemes, i pensen com solucionar-los. En un tal actitud d'oració hi ha quelcom de falsedat, quan t'agenolles davant del Déu dels impossibles i t'angoixes amb els problemes, com si Déu no hi fos o com si fossis tu el qui ha de resoldre les coses tot sol; tu que ets *el qui no ets*.

Si visquessis d'acord amb les paraules que Jesús va adreçar a santa Catalina de Siena, romandries contínuament en una actitud de contrició i de gratitud. Viuries en aquesta Presència que s'actualitza a través dels sants sagraments, que omple el món amb el seu poder i la seva força, i que dirigeix tots els esdeveniments. Els dirigeix o els permet, perquè Ell és el Senyor de tot el món, el seu únic Senyor. Llavors, si enlloc d'entristir-te o desanimar-te pels problemes que et semblen tan terribles, perquè precisament els medites des de les altures del teu pedestal, volguessis restar en l'actitud del públicà, o escoltar les paraules que et diu a cau

²⁷ *Ecclesia de Eucharistia*, 58

²⁸ Veure les paraules del director espiritual de santa Catalina de Siena, el beat Raimon de Kapua, en *Biografia de santa Catalina de Siena*, Ed. Vergara, 1926, pàg. 61.

d'orella sant Bonaventura sobre la manca d'agraïment, que és l'arrel de tot mal²⁹, llavors resultaria que tot ho podries obtenir de Déu. Pot ser que no sigui tal i com et dicta el teu egoisme, però l'abisme de la teva contrició i del teu agraïment certament canviarien el curs normal de la història: la teva, la dels teus estimats, i potser la del tot el món.

Però tu segueixes sense creure en la força que té la contrició i l'agraïment. Aquests són els pecats d'omissió, d'omissió de l'actitud de contrició i de gratitud com a disposició bàsica per a poder obrir-se a la força del Déu misericordiós. Quan precisament són aquests dos pilars, si s'aprofundeixen dintre teu, els que et poden obrir al infinit poder de la Misericòrdia Divina. Si fessis de les paraules que Jesús va adreçar a santa Catalina de Siena el programa de la teva vida, si tractessis de viure com ho feu ella, llavors arribaries en poc temps a la unió amb Déu. El seu matrimoni espiritual amb Jesús es va realitzar quan ella tenia tan sols vint anys. Aquelles paraules de Jesús posen de manifest l'extraordinari i la importància que té el fet de viure en la veritat, en la veritat sobre la omnipotència i la veritat sobre la única sobirania de Déu, així com del no-res d'aquell que per si mateix no té ésser, i a qui Déu contínuament el crida a l'existència amb el seu acte creador.

Quin poder tan gran s'hi amaga en les paraules de Jesús! El Senyor promet a santa Catalina que ja mai no es deixarà desviar per dreceres de cap tipus de infidelitat envers la voluntat de Déu, i que sense cap dificultat rebrà tota gràcia, la plenitud de la veritat i tota la llum. Són vertaderament molt sorprenents aquestes paraules de Crist relatives al temor de Déu i a la importància de la humilitat, el fonament de la qual és la veritat. Són una crida a viure només de Déu, d'AQUELL QUE ÉS EL QUI ÉS.

¿Com pots, per exemple, reconèixer aquesta veritat que va escoltar santa Catalina, quan condueixes el cotxe? Si les condicions del camí t'ho permeten, pots tractar de recordar aquestes paraules tot estenen una ma buida, amb el gest del captaire. Una ma ben agafada al volant, i amb l'altra posa't a captar misericòrdia. Així, mentre facis els moviments que cal fer amb el canvi de marxes, pots adoptar al mateix temps l'actitud de la contrició i de la gratitud, tot ajudant-te amb la ma buida.

Déu té moltes maneres d'esclafar l'orgull del conductor. N'hi ha prou que tinguis un descuit per uns moments perquè matis algú amb el cotxe, i després sofrir-ne les conseqüències. És per això que, mentre condueixes, pot ser relativament fàcil tractar de tenir l'actitud de la contrició i de la gratitud, reconeixent que ets infidel a la gràcia de Déu, i que comets errors, bo i agraint pel fet de ser preservat de tenir un accident.

Una tal actitud, com a expressió de la teva contrició i agraïment, expressió del teu fort desig de viure en la veritat bo i acceptant el fet que tu ets el qui no és i que estàs davant d'Aquell que és el Qui ÉS, podria acompanyar-te en tot moment. De fet, a vegades pot succeir que el que has de fer et superi. Que bo que seria si te n'aprofitessis d'això; si, per exemple, un estudiant que està escrivint la seva tesi, veiés que no n'és capaç per les seves pròpies forces, llavors li hauria de resultar relativament fàcil escriure-la només emprant una ma, i amb l'altra, restar en resant. La segona ma podria romandre estesa, amb un gest suplicant com un fa un captaire, que amb contrició reconeix el propi mal i amb confiança suplica a Déu la Misericòrdia. Al mateix temps agrairia qualsevol almoïna, estaria agraït per cada gràcia que Déu li volgués concedir. Tot això faria que la tesi lentament aniria avançant. Llavors sabria agrair cadascuna de les lletres escrites, cada paraula, cada nova idea...estaria agraït en definitiva per aquesta sol·licitud constant de part del únic Amor.

Aquests dos pilars, la contrició i la gratitud, ens situen sobre el fonament de la veritat, que diu que per nosaltres mateixos som els que no som, i que Déu és EL QUI ÉS. A la llum d'aquesta veritat, enmig de les diverses activitats de cada dia, quan endrecem, netegem els plats, quan cuinem, sabríem estar contrits pel fet d'obrir-nos tan poc a la gràcia, i agraïts al

²⁹ Sant Bonaventura, *Carta sobre la Imitació de Crist* que trobem en: *Epistola de imitatione Christi, Selecta pro instruendis fratribus Ord. Min.. scripta*, ad Claras Aquas, Quarocchi 1942, pàg. 259.

mateix temps, de veure com Déu segueix tenint tanta cura de nosaltres, i que sempre perdona. A vegades, l'àpat que cuines, se't crema dins del pot, o et surt sense bon gust, i això passa perquè hi havia en tu una fe orgullosa, excessiva en tu mateix, i te n'havies oblidat de la contrició i del agraïment.

Una tal actitud t'hauria d'acompanyar especialment en les teves relacions amb els altres. Vols ser canal de gràcia pels altres? El millor fora que reconeguis que ets aquell que no és res, reconeix amb contrició el teu mal i sigues agraït per cada gràcia que experimentis. Llavors Déu podrà vessar a través teu el seus dons més valuosos.

Per atribuir-ho tot a Déu

Si fossis agraït per totes les gràcies que reps, llavors veuries amb més claredat la presència de Déu en la teva vida, així com la seva intervenció. La gratitud arrossega nous actes de gratitud. Pensa, si segons sant Bonaventura la manca d'agraïment és la causa de tots els mals³⁰, llavors com a conseqüència la ingratitude comporta no només el pecat, sinó també tot tipus de turments, problemes, i tot aquell context on neix i es desenvolupa el pecat, bo i deixant efectes més o menys dramàtics.

La ingratitude fa que comences a atribuir-te, apropiant-te l'estat en el que no peques. Oblides que això no només és degut als teus propis esforços, sinó sobretot a Déu que en la seva misericòrdia infinita et preserva del pecat. Precisament Déu et preserva constantment de diverses infidelitats, de la mateixa manera com protegeix el teu cos de moltes malalties, i de la mort. Te'n convences fàcilment quan de sobte Ell retira aquesta gràcia i ja no et protegeix. Llavors caus pel terra. Enderrocades per AQUELL QUE és EL QUI ÉS, les il·lusions cauen pel terra en un sol moment, i estranyat i sorprès et dius: *això significa que en el meu cas l'estat normal seria el de pecar!?*

Apareix el mal que et sorprèn. I Déu, tanmateix ens recorda: “el pecat aguaita a la porta: ell et desitja, però tu l'has de dominar.” (Gen 4, 7). Aquest mal que t'humilia, t'esclafa i que comporta noves formes de mal o fins i tot un allau. Després de pecar, l'ànima està malalta. Santa Tereseta confessa a la seva germana Celina “experimento que l'ànima, àdhuc després d'una infidelitat petita sofreix durant un cert temps com un estat de insatisfacció”.³¹

Uns moments de reflexió sobre allò que ha succeït just abans d'haver pecat et pot mostrar, que has estat ingrati. Et podia semblar que ja tenies la situació ben controlada, que tens domini sobre tu mateix, que ets fidel. Quan justament no era així, sinó que n'estaves preservat de caure.

L'agraïment és exactament el contrari de l'actitud de *viure com si Déu no existís*. És l'agraïment el que fa que percebis Déu, i llavors ja no vols disminuir en res els Seus mèrits. Amb totes les teves forces procures atribuir tot el bé a Déu que té lloc a la teva vida, també aquelles situacions en què no peques. Si vols ser agraït a Déu pels seus dons, tracta de no disminuir els mèrits de Crist en la teva vida. És a això que t'exhorta el gran doctor de l'Església, sant Joan de la Creu: “*una propietat de l'amor perfecte és no buscar per a si mateix res, no atribuir-se res, sinó atribuir-ho tot a l'Estimat. Si és així amb l'amor humà, com més amb l'amor de Déu*”. L'ànima “*tenint cura i temor perquè no se li atribueixi algun valor o mèrit, i al mateix temps procurant que no sigui atribuït a Déu menys del que li correspon i que ella mateixa desitja, llavors ho atribueix tot a Déu*”³²

³⁰ Sant Bonaventura, *Epistola de imitatione Christi, Selecta pro instruendis fratibus Ord.Min.scripta*, ad Claras Aquas (Quarocchi 1942, pàg. 259)

³¹ *Conseils et souvenirs, CERF* 1988, pàg. 54

³² *Càntic espiritual*, 32, 2.

A través de les lents del binocular

El fet d'obrir-se a la llum de la fe ens permet veure el món en les seves proporcions justes. Allò que és gran és gran i allò que és petit és petit. En mirar les coses amb fe, veiem que el que és més important és la vida eterna, la recerca de la voluntat de Déu que hi condueix. Mirar amb la mirada de Déu ens permet obrir els ulls a una doble veritat: sobre nosaltres i el nostre mal, i sobre la infinita misericòrdia de Déu. Aquesta misericòrdia s'inclina contínuament sobre nosaltres amb gran sol·licitud. Sempre rebem una mesura ben curulla, res no ens manca i mai no ens pot mancar res d'allò que és indispensable perquè ens puguem unir cada vegada més amb l'únic Amor. Quan contemplem aquest obsequi constant, això fa néixer en el cor una gratitud cada vegada més gran.

La senzilla mirada humana, desproveïda de la llum de la fe, ens fa contemplar la realitat com si ho féssim a través d'uns prismàtics a l'inrevés. D'aquesta manera, en lloc d'apropar i fer més grans les imatges, les allunyem i les fem més petites. Dirigim aquests prismàtics, orientats a l'inrevés, en direcció a Aquell que És, a la Seva voluntat, als seus assumptes i a la immensitat dels seus dons, que incessantment ens inunden. I els veiem llunyíssim, com en un altre món, a una distància tal i reduïts fins a tal punt que perden autenticitat. D'aquesta manera, en la pràctica, vivim com si Déu, el seu Dador, no existís. Llavors desapareix la gratitud, perquè contemplem la temporalitat a través de lents d'augment, de manera extremadament propera i sota dimensions enormes. No obstant això, encara podem orientar les lents de manera que la imatge esdevingui més clara i nítida. Llavors, ja només tenim la temporalitat davant dels nostres ulls. Aquest és el gran drama de la ingratitude de l'home, que a través de la lent que acosta i augmenta, veu allò que no és, s'enfonsa en aquest món i s'hi submergeix de tal manera que simplement no aconsegueix percebre tot la resta.

La raó no il·luminada per la fe comença a engrandir el marginal i l'accidental, mostrant els assumptes temporals com si realment fossin els més importants. En canvi, les realitats eternes, que són el fonament de la nostra existència, en confrontar-se amb la implacable realitat d'aquest món, van poc a poc sent sotmeses a prova, posades en una difícil demostració. Això sempre genera, com a conseqüència, tensió interior. Els sentiments i les emocions fan que els problemes temporals es facin més grans per a nosaltres, i que les realitats eternes, que fins a aquest moment eren les més importants per a nosaltres, quedin vençudes en aquesta confrontació. Així es fa més gran allò que des del punt de vista del camí cap a la santedat, és quelcom marginal.

Per contra, l'home que té com a objectiu a la seva vida el compliment de la voluntat de Déu, veu tot allò que l'envolta d'una manera completament diferent. Dirigeix la lent d'augment dels prismàtics cap a tot allò que ve de Déu. Són tants els seus dons! Pensa que Déu et té només a tu, només pensa en tu, només vetlla per tu. Llavors, vol dir que incessantment et obsequia. Però si no dirigeixes la lent d'augment dels prismàtics cap als dons i cap al seu Dador, sinó cap a la temporalitat plena d'il·lusions, podran aquestes dades ser abraçades per la teva gratitud? Pot dir-se de tu que t'has aixecat sobre el fonament de la veritat? Perquè la gratitud només pot néixer sobre el fonament de la veritat.

No perceps aquesta veritat perquè tens la lent dels prismàtics dirigida cap al món d'il·lusions creat per tu. Sense col·locar-se en la veritat no es pot tenir gratitud. No és d'estranyar, doncs, que la manca de gratitud sigui la font de tot el mal a la teva vida. Sant Agustí expressa la gran devastació que l'ingratitude causa a la vida humana quan resa: "Senyor, sé que t'agrada molt l'ingratitude, que és l'arrel de tot mal espiritual, un remolí que asseca i crema tot bé".

Si vols salvar la teva vida, tracta de col·locar els prismàtics de tal manera que puguis veure contínuament els dons de Déu a través de les lents d'augment. Si els dirigissis cap a tot allò amb el que incessantment ets obsequiat en abundància, potser arribaries a adonar-te de les milers de coses, idees, persones, objectes i fins i tot d'elements del paisatge, de la natura i del clima, que la gràcia et presenta perquè percebis en ells la multitud immensa de regals que Déu, en la seva bogeria d'amor cap a tu, et concedeix; i perquè, com a resposta a aquesta bogeria d'amor, comencis a comprendre que tot el que t'envolta són mitjans que Ell et dona perquè puguis veure el món cada vegada més -fent una comparació molt atrevida- com ho veu un assassí professional. Algú així jutja cada cosa o situació des de la utilitat que això té en relació amb la tasca que li ha estat encarregada. Ja sigui que es trobi amb la seva víctima en una habitació o al carrer, prop del mar o a la muntanya, arreu descobreix desenes d'objectes que poden servir-li per aconseguir el seu objectiu. És com si estigués posseït per un pensament. Se li ocorren milers d'idees sobre com aprofitar diverses situacions, persones, coses i fins i tot elements del paisatge per realitzar amb la màxima destresa possible allò que se li ha encomanat.

Si desitgéssim submergir-nos en Déu tan profundament com estem submergits en la temporalitat, reconixeríem totes aquestes coses que Déu ens dona com a mitjans per a la nostra santificació, amb la mateixa passió amb què un assassí professional busca i troba els instruments per a cometre el seu delicte. A santa Teresa del Nen Jesús la mogué un desig apassionat de "perseguir" els dons de Déu, el desig d'agrair-li per tot. Per a ella, tot era gràcia, en totes les coses veia l'amor boig de Jesús. Els seus prismàtics estaven permanentment dirigits cap a Jesús amb tanta passió com si res més existís per a ella. Semblava com si Déu s'hagués apoderat d'ella. És més, la seva germana de sang li donaria el qualificatiu de "posseïda per Déu". Hi ha persones que estan posseïdes pel mal, però també hi ha bojos de Déu. "Estàs posseïda per Déu, però posseïda... totalment, com els dolents estan posseïts per la maldat", escriví santa Teresa, en descobrir com estava extremadament enamorada de Déu.

TERCERA PART
Submergits en el foc de l'Amor de Déu

1. L'AMOR DE DÉU ENMIG DE LA INFIDELITAT DE L'HOME

L'amor de Déu enmig de la infidelitat de l'home

Dèu, que a través de la llum de Crist, de la seva gràcia, truca a la porta del cor de l'home, penetra gradualment en ell, el purifica i el transforma. És el foc de l'Amor diví del qual parla sant Joan de la Creu, el foc que il·lumina l'home i que amb la seva llum li descobreix aquelles zones d'obscuritat i de mal que hi ha en ell, el foc que crida a l'ànima a cooperar en la seva conversió i que a través d'aquesta beneïda llum la mou a realitzar actes de contrició i d'agraïment. Si aquests dos pilars de la vida interior, la contrició i l'agraïment, són en tu quelcom superficial i exterior, no et creguis en la teva vida espiritual. Si no són profundes, és senyal que àdhuc estàs començant la vida interior. La resistència que opossem a la gràcia dificulta la nostra obertura a la llum de Déu, i sense aquesta resulta impossible comprendre la magnitud del mal present en cadascun de nosaltres, percebre la profunditat de la mentida en la qual vivim i la il·lusorietat dels nostres propis ideals i aspiracions. Quina necessitat hi ha de descobrir l'únic Amor per comprendre el que significa fer-li mal! Quina gran necessitat té l'ànima del poder del foc i de la llum de Déu!

La contrició i l'agraïment constitueixen el llarg camí que ha de conduir-te a veure a la llum divina de la gràcia, la veritat plena sobre tu, el que ets davant de Déu. Quan el poder de la veritat et toqui, sabràs què significa estar veritablement contrit. Gràcies a la contrició el foc diví despertarà en tu una desconfiança cap a tu mateix, una reserva respecte a les teves pròpies iniciatives i una certa inseguretat, un cert tipus de por a fer soroll al teu voltant intervenint en assumptes externs, llevat que et vegis acorralat a fer-ho per tractar-se d'una obligació expressa.

El camí cap a Déu es fonamenta en la contrició i en l'agraïment. Totes dues actituds constitueixen els dos pilars de la vida interior. No obstant això, no tots hi entren per aquest camí. Hi ha tant que ha de desmoronar-se en nosaltres! Tantes pretensions, tanta fe en un mateix, tanta apropiació indeguda dels dons de Déu, tanta concentració en un mateix! Hi ha tanta fe que necessitem per creure en l'Amor, per voler descobrir el seu don ininterromput que es vessa sobre nosaltres, per voler correspondre a l'únic Amor amb el nostre agraïment! Quantes proves, derrotes i decepcions necessitem tenir per deixar-nos guarir la llepra de la misèria i perquè neixi en nosaltres una humilitat i contrició profundes, perquè deixem de considerar aquesta guarició ininterrompuda com a alguna cosa normal, com alguna cosa que se'ns deu, ens correspon, o mereixem!

No és fàcil demanar, però encara és més difícil ser agraït. És més fàcil apropar-se i suplicar Déu que tornar a Ell com el leproso de Samaria per agrair-li (cf. Lluc 17,11-19). Quantes humiliacions necessitem que Déu permeti perquè sentim la necessitat d'agrair fins i tot el més petit, però sempre incalculable, don seu.

Quan ens enganyem creient-nos millors del que som en realitat, no percebem els dons de Déu i no agraïm. En lloc d'agraïment creix la orgullosa seguretat en un mateix i la convicció, potser inconscient, que tot se'ns deu, que ho mereixem i que el que rebem és massa poc. Només quan descobreixis que ets com un mendicant ple d'andròmines, a qui Déu, en la seva misericòrdia, vol redimir, comprendràs que no se't deu res i que no ho mereixes. Llavors acolliràs cada mica de la misericòrdia de Déu com una gràcia extraordinària i inmerescuda.

Pensa que la contrició i l'agraïment, aquests dos pilars fonamentals de la vida interior, són el teu camí cap a la santedat. No obstant això, ets capaç de viure per ells? A través del profeta Isaïes, Déu va revelar la veritat que totes les nostres obres són "com a drap brut" (cf. Isaïes 64,5). Això significa que per tu mateix no ets capaç d'estar contrit, que per les teves

pròpies forces no arribaràs a l'agraïment. Només et queda una solució: pregar perquè Jesús visqui en tu, perquè la contrició i l'agraïment siguin un acte seu. Perquè Ell sigui contrició en tu, perquè Ell, en tu, sigui agraïment... per tot. L'esforç continu i profund per no atribuir-te valors o mèrits que de fet pertanyen a Déu et portarà a agrair ininterrompudament cada don, a desitjar amb ardor que tot se li atribueixi a Ell, l'únic Senyor. Al cap i a la fi, en aquest llarg camí sostingut per aquests dos pilars, es tracta que Déu esdevingui, no tant l'objecte de les teves reflexions i pensaments, sinó més aviat el subjecte dels teus desitjos i de les teves accions. Ell vol d'alguna manera suplir la teva subjectivitat, ser en tu cada vegada més contr

it i agraït per poder viure, pensar i voler en tu cada vegada més. La seva llum sembla empènyer-te cap a un desig creixent:

"Viu tu, cada vegada menys, i permet-me a mi viure cada vegada més en tu."

Ells també reberen un denari

La santedat no significa ser perfecte, com molts podrien pensar. Més aviat, el sant sap que només és pols i pecat. Aquesta persona ha arribat a conèixer plenament la seva misèria, i al mateix temps, la imatge més completa de Jesús, ferit pels seus pecats. El sant contempla el sofriment de Jesús i, per això, es reconeix com el major pecador, l'únic causant de totes les seves ferides. Té la consciència que si ell fos l'única persona que existeix en aquest món, Jesús hauria de patir per ell de la mateixa manera com ho va fer.

En el teu camí cap a la santedat, també començaràs a veure amb més claredat qui t'estima i com ets com a persona a qui Ell estima. La possibilitat d'arribar a considerar-te perfecte en aquest camí és inexistente. Més aviat, et convenceràs que si Déu no amagués davant dels altres la veritat sobre tu, la teva misèria i manca de fe, tots et donarien l'esquena. Només quan comencis a captar alguna cosa d'això, percebràs millor l'extraordinari Amor que et persegueix, l'únic Amor real en què pots confiar com el teu únic suport.

Hi ha una història que pot ajudar a descobrir aquesta veritat. No sabem si és autèntica, però potser va sorgir del cor d'algú ferit pels seus pecats, que anhelava ser estimat sempre i incondicionalment.

Aquesta història va tenir lloc fa molt de temps en una església d'Espanya. L'església era com moltes altres, però el crucifix era realment extraordinari. La imatge de Crist era una talla de fusta de grandària natural, clavada a la creu per una sola mà. Davant d'aquest crucifix, hi havia un confessionari on confessava un fervorós sacerdot. Un dia, el sacerdot va veure caminant per l'església un famós delinqüent, els pecats del qual, coneguts públicament, feia temps que causaven horror i escàndol als voltants.

-¿Un altre cop aquest home aquí?... Es va preguntar sorprès el sacerdot. Aquesta sorpresa revelava els límits que els éssers humans sovint imposen a la misericòrdia divina. El pecador es va aixecar i es va confessar davant d'ell. Després de la reixa, el sacerdot va ser rebut amb un profund i silenci preocupat. El que havia escoltat era una perversitat humana tan gran que va començar a dubtar si l'absolució que podia concedir seria vàlida.

Estava a punt de dir-ho al home d'esquena a ell, quan de sobte va tenir la impressió que alguna cosa estava succeint amb el crucifix que estava al costat del confessionari. Semblava com si la imatge de Jesús crucificat hagués pres vida. Misteriosament, superant la

resistència del clau i alliberant la seva mà de la creu, Jesús va estendre la mà i va fer el gest de l'absolució sobre el cap inclinat del desgraciat. A més, semblava com si les paraules d'aquell sacerdot comencessin a arribar-li, cada vegada amb més claredat:

-¿Saps per què vacil·les en perdonar-lo? Perquè tu no vas morir per ell!

En aquest moment, una llum va brillar en el cor del sacerdot, que va pensar:

-Realment sóc jo qui ha de demanar contrició per ell i per mi. La humanitat d'aquell pecador arrodillat al confessional semblava cridar ajuda, semblava cridar les pregàries del sacerdot. I el sacerdot va començar a pregar:

-Senyor, Tu vas morir per ell. Tingues ara misericòrdia per ell i per mi. Aquest és ja el segon o tercer cop que ve, després de pecar tan greument. Tu ho pots fer tot, Senyor. Dóna'm un cor contrit perquè el meu desig de perdonar sigui encara més gran. I a ell, Senyor, concedeix-li també un cor contrit, ja que Tu vas venir precisament a rescatar, no als justos, sinó als pecadors com ell.

Llavors es va sentir en veu baixa, des del confessional, l'home pegat a la reixa, que deia:

-Pare, ¿per què plora?

-Ploro perquè tu no ploris... Ploro perquè a través de la seva mà desclavada de la creu ens està dient que Ell va morir per mi i per tu, ens està parlant als dos. ¿L'escoltes tu? Jesús està dient ara que va morir per tu.

El penitent li va preguntar:

-¿Com que va morir?

El sacerdot li va respondre:

-Sí! Va oferir la seva vida per tu, per protegir-te i salvar-te. De sobte, aquesta ombra humana agenollada al confessional es va retirar encara més cap a si mateixa i va començar a balbucejar:

-Sí, recordo... va ser fa temps. Un d'ells va arribar amb un ganivet cap a mi. Vaig pensar que moriria. Però, en aquell moment, algú em va protegir amb el seu propi cos i va rebre la punyalada en lloc meu. Estic viu perquè he estat perdonat i regalat amb una nova vida. Cada vegada que penso en això, alguna cosa es mou dins meu. Potser és agraïment. Aquesta és la única persona a qui puc considerar d'aquesta manera. Voldria que, a l'hora de la meva mort, només estigués ell. Només davant d'ell podria obrir-me... i confessar aquests pensaments més ocults que

em ferixen. Va ser un moment que ho va canviar tot. Per primera vegada, vaig veure que jo era important per algú. Tan important que estava disposat a protegir-me amb la seva pròpia vida per salvar-me! Va ser la primera vegada a la meua vida que vaig tenir la certesa que algú em va estimar, i fins i tot més que la seva pròpia vida!

El sacerdot li va respondre:

-Saps qui era aquest home? Era Crist. Va ser Ell qui va interposar-se entre tu i el bandit amb el ganivet. Ell pot fer-se present a través d'una altra persona per salvar-te, per ser a través d'aquesta persona la mà que et salva i et perdona. Va ser Ell qui va morir per tu perquè tu poguessis viure.

I el sacerdot, mogut per un estrany impuls espiritual, li va explicar com el Senyor Jesús es va oferir a la creu per salvar els homes, els pecadors, com va morir precisament per salvar tots els pecadors.

-No et sembla terrible no estar agraït per això? -va continuar el sacerdot.

Sorprès, el penitent va respondre:

-Realment Crist es va oferir per mi...? Realment va ser Ell qui em va protegir i va morir per mi...? Si ha estat així, com puc donar-li les gràcies?

El sacerdot va seguir ajudant-lo:

-La teva ingratitud l'ha ferit. Els teus pecats l'han ferit. L'has punxat. Has punxat Aquell que et va protegir de la punyalada. Intenta demanar-li perdó per tot el que has fet. T'ha estimat molt! És difícil penedir-se, però pots demanar-li que Ell es penedeixi a través teu, que Ell sigui en tu la gràcia del penediment, la gràcia de la contrició. De la teva gratitud per haver-te salvat, neixerà el penediment. Et convertiràs en una altra persona. La teva gratitud et rescatarà, perquè engendrarà la contrició en tu. Sortiràs perdonat i el gran pes dels teus pecats serà alliberat. I aquella llum que vas descobrir en la teva joventut brillarà plenament. Veuràs que mai no vas estar sol, que Algú t'estimava, fins i tot més que la seva pròpia vida. Mantingues contínuament la teva misèria davant dels teus ulls i segueix donant gràcies per tot. Aleshores et trobaràs amb Ell.

Què va passar després? Això serà un misteri per a nosaltres. Però, perquè es va anar profundament contrit i agraït... potser va ser un d'aquells casos, poc freqüents, com el de Saul de Tarso, en què ja des del primer moment, li fou atorgada la gràcia d'una gran contrició. Això significa que, d'alguna manera, el foc de l'Amor diví ja havia començat a il·luminar-lo, a cremar-lo i a prendre'l per a si.

Aquesta història podria ser veraç o no, però el que importa és la veritat que ens transmet: que Déu, des del punt de vista humà, no és democràtic ni just. Aquesta història ens transmet la veritat que, malgrat que, com sovint succeeix a l'ordre normal de les coses, la contrició condueix a la gratitud, Déu, amb la seva infinita misericòrdia, pot trencar aquest ordre. Així que podràs experimentar que només ser tocat per Déu engendra en tu una mica de gratitud, i gràcies a ella seràs conduït cap al primer pilar, la contrició.

Tot és gràcia: tant el camí cap a Déu, amb tot el que això implica, tot i que estigui ple de traves, com també, el don dels dos pilars i el descobriment sovint de l'actuació d'Aquell que t'ha estimat més que la seva pròpia vida. Una actuació meravellosa i sorprenent.

Fills pròdigs

L'etapa en què el fill prodig es desvincula de la casa del seu pare (Lc 15,11-13) està marcada per la tendència cap a una autonomia i llibertat absolutes. El fill que decideix marxar creu en ell mateix i només en ell mateix. En el moment de marxar, reconeix d'alguna manera el pare, ja que és ell qui al final reparteix la hisenda amb el seu fill abans de l'habitual. Però ara, el fill, un cop fora, vol arreglar-se les coses per si mateix. Intenta ser amo de si mateix i ordenar la seva vida d'acord amb el seu propi ideal, un ideal en què, després de tot, no hi ha lloc pel pecat. De fet, no tenim indicis que el fill prodig s'hagués proposat de fer pecat prèviament. Ell només vol afirmar el seu propi voluntarisme, prenent el camí de la seva pròpia voluntat, convertint-se així en senyor de les seves il·lusions i el creador dels seus suports il·lusoris. Vol dissenyar i crear el seu món per ell mateix, trobar-se a si mateix. Tanmateix, Déu ens recorda contínuament que "el pecat està a la porta acechant" (Gèn 4,7).

"El home –tot home– és aquest fill pròdig –diu Joan Pau II– captivat per la temptació de separar-se del Pare per viure independentment la pròpia existència."

La temptació de la fe en un mateix apareix com una amenaça constant per a la fe del fill pròdig, que es sent totalment tranquil després d'haver-se construït, des del seu propi punt de vista subjectiu, un programa de vida sòlid i segur, tot i que en realitat sigui una il·lusió. És la temptació de la fe en un mateix, que perdura només mentre l'esquema il·lusori de la pròpia vida no s'ha ensorrat, mostrant així l'abisme real de debilitat i mal que existeix en ell. De fet, quan aquesta fe en un mateix s'enfronta amb la realitat, finalment ha de caure. Encara que un sàpiga que és una bogeria considerar-se fort i bo, resulta molt difícil oposar-se a la fe en un mateix. Tanmateix, posar la confiança en un mateix constitueix sempre una amenaça constant per a la fe; i encara que no tingui probabilitats de perdurar durant tota la vida de l'home, pot, no obstant això, fer-loir molt. Quan un queda profundament ferit per la fe en la pròpia força i bondat, per la fe en la pròpia grandesa, i quan es desplomen totes les construccions il·lusòries, potser descobreixi la llum que el crida a cercar Déu, a cercar la seva gràcia. Llavors trobarà la gràcia. I sorgirà l'agraïment.

L'home –tot home– és també aquest germà gran, diu Joan Pau II. El fill gran està convençut que serveix bé al seu pare, que li és fidel. Desitja seguir plenament aquest camí del deure ben complert, de la realització fidel de les ordres paternes. Però res del que fa ho realitza mogut per l'amor filial. Hi ha en ell una mica de l'esperit del treballador. Les seves accions estan orientades a rebre l'elogi del seu pare, a acumular mèrits davant d'ell, i no a estretar el seu lligam filial amb ell. Aquesta construcció farisaica ha de caure. La rebel·lia del fill gran és una prova evident del poc valor que tenia la seva "fidelitat" al pare. Aquesta rebel·lia posa al final de manifest el caràcter il·lusori de la seva suposada "fidelitat."

Déu vol estalviar a l'home aquestes derrotes plenes de sofriment, doloroses com les ferides, les enfarinades i la vida plena de humiliacions del fill menor, com la profunda amargura del fill major en conflicte amb el seu pare. Tots aquests sofriments són ferides i lesions humanes de les quals Déu desitjaria protegir-nos, però no les pot evitar si l'home permet que triomfi en ell la temptació del voluntarisme. Tanmateix, l'home ferit per aquesta actitud té l'oportunitat extraordinària de trobar-se amb la misericòrdia precisament en cada un d'aquests llocs on es troben les seves ferides; té l'oportunitat de descobrir en aquestes ferides la dimensió del do, la dimensió de la gràcia. Perquè en la mesura en què desapareix en ell la fe en un mateix, pot aparèixer una necessitat cada vegada major de la gràcia que salva, del do que incessantment guarix.

El fariseisme, visible en l'actitud del fill major, no és només un fenomen històric, sinó sobretot una actitud que ens acompanyarà també a nosaltres i contra la qual haurem de lluitar durant molt de temps, perquè com passa també amb l'orgull humà, neixerà incessantment. Tant el fariseisme com l'orgull creixeran en nosaltres contínuament, mentre no permetem que Crist pugui, per fi, viure en nosaltres; mentre nosaltres, dirigint-nos a Crist pel camí maria, no permetem que Maria sigui ella, Aquella que en paraules del servent de Déu Cardenal Stefan Wyszynski és l'actuació més directa de Déu en nosaltres, la que pugui, en la seva profunda humilitat, convertir-se en nosaltres, en el camí que ens obre a la infinita misericòrdia de Déu. Si contínuament et atormenta l'esperit del fariseisme, la por a la justícia de

Déu, o si vols a tota costa ser algú gran als teus propis ulls i als ulls de Déu, no oblidis que Maria t'estima com ets, essent pecador, que vol abraçar-te com ets, i com a pecador que ets, prendre't en els seus braços, i dir-te el que al Tepeyac de Mèxic va dir a l'indi Juan Diego:

¿No t'hi ha prou amb que jo t'estimi tal com ets?
T'estimo amb tot el pes de les teves limitacions,
de les teves resistències,
de les teves dificultats i barreres
amb les quals et defenses del meu amor.

Potser mai has reflexionat que la pregària no ha de ser necessàriament vocal, ni ha d'expressar el que penses mitjançant paraules. Pensa que cada contacte amb Déu és pregària, que hi ha un tipus especial de pregària, la pregària de gestos, en què la Mare Maria ni tan sols et demana que estenguis les mans buides cap a ella. Es tracta de la pregària d'estar en els braços de Maria, la pregària de contrició i gratitud de qui, abatut pel seu mal, ja no té res fora d'ells, fora dels seus braços plens d'amor. És una pregària de contrició i gratitud, ja que només estant contrit pots unir-te a aquests braços, i només la gratitud pot abraçar la grandesa del do d'aquesta pregària, la més senzilla i accessible, fins i tot per a aquells que veuen que ni tan sols són capaços de pregar. Pensa en quanta espera Maria aquesta pregària, súplica empapada de contrició i gratitud, aquesta pregària d'estar en els seus braços.

El més jove

L'ésser humà és un ésser en camí, en camí cap a Déu, però en un camí molt estrany, on la meta que cerca s'allunya contínuament d'ell. Només de tant en tant té la impressió d'haver avançat una mica. Però això tampoc el satisfà, perquè resulta ser una il·lusió. La peregrinació d'Abraham cap a la terra de Canaan o el camí del Poble elegit a través del desert són, en la teologia espiritual cristiana, símbols d'aquest camí interior cap a Déu. La durada d'aquest camí, en realitat, és la mateixa que la durada de la nostra vida, perquè la vida de l'ésser humà és el camí. És com el camí d'Israel pel desert, marcat per la fam, la por i la fatiga; un camí on s'alternaven la infidelitat i el retorn a Déu, la confiança i la rebel·lia. Aquesta alternança d'extravi i retorn es converteix, d'alguna manera, en una imatge de les lluites interiors de l'ésser humà, en una imatge del seu camí cap a Déu.

La contrició, el procés de conversió, és un llarg camí. La seva durada depèn de la duresa, l'oposició i la pedregositat d'aquest camp ermat, que per a Déu és el cor de l'ésser humà. Baixar del podi a la posició de pastor de porcs va ser potser només l'inici d'aquest camí pel fill pròdig, malgrat la dificultat i la insuportabilitat que semblava. Va "adourir" aquest "camp ermat" al baixar a la posició de pastor de porcs? Va experimentar una veritable transformació en aquest terreny abrupte, que es va vestir per al festí amb la millor roba, les

sandàlies i l'anell del pare? Va perdre la seva duresa natural? Va esquarterar alguna cosa en el fill pròdig?

No ho sabem, però el misteri del cor de l'ésser humà sembla suggerir que això no va ser la fi de les il·lusions tràgiques del fill pròdig. De fet, encara té la seva ment, els seus braços i les seves cames. No és un invàlid, no ha perdut encara la salut, de manera que... La seva presència al festí, vestit amb la millor roba, amb sandàlies i amb l'anell al dit, encara no és la fi del seu camí de retorn; només és una descoberta inicial del veritable rostre del pare. De fet, la ignorància que el fill tenia del pare era com un abisme. Aquesta ignorància va desaparèixer? Van desaparèixer les temptacions de buscar sortides il·lusòries? Les imatges falses encara el temptaven per tornar al país llunyà? Per aquesta vegada, havent après dels errors, volia aprofitar millor la seva part de la herència? Després de tot, aquest fill se sent còmode a casa del pare? Potser en algun moment fins i tot va pensar que era millor ser pastor de porcs que suportar tot això.

Què va passar amb ell després restarà un misteri, però en general podem dir que la història del món es compon d'aquestes innumerables i interminables sortides i tornades d'innombrables fills pròdigs. Aquesta és la història del món, una història en la qual es poden observar les més diverses variants i circumstàncies d'aquestes sortides i tornades. Però quina és en aquesta història la constant que no varia? El cor sempre dur de l'ésser humà, com els camps constantment erms, i el cor infinitament misericordiós del Pare, que mai deixa de seguir les petjades del fill extraviat.

Una característica específica del camí de la vida cristiana és que, a mesura que l'ésser humà avança en ell, creix la sensibilitat a les exigències de la consciència. En aquest sentit, es podria dir que fins i tot quan el fill pròdig roman a casa del pare, no ha de marxar a un país llunyà, com va passar la primera vegada. Només cal que el temor de Déu s'aprofundeixi en ell. Llavors, fins i tot les més petites infidelitats es converteixen en sortides a la consciència del fill. Perquè marxa de la casa del pare, tot i que estigui aparentment amb ell, tot i que estigui assegut a la taula amb ell. S'allunya a través d'aquestes petites coses, a través d'aquestes infidelitats que el afecten d'una manera cada vegada més dramàtica. El seu remordiment de consciència creix a mesura que descobreix l'amor i la delicadesa del pare, a mesura que s'adona que hauria de presagiar els desitjos del pare. La seva manca d'adhesió a aquest amor únic amb el qual seure a la taula, n'hi ha prou perquè se senti fill pròdig, fill que una vegada més malbarata l'amor que continuament se li mostra.

Potser, per no marxar, és millor que abans? Clar que no. Però ja ha patit prou. En algun moment d'aquestes rutes de retorn, experimentarà un sofriment tan intens i alhora una sorpresa tan gran davant de l'amor del pare, que les mirades humanes que li semblen poc amistoses i indiscretes ja no li importaran; la seva mirada estarà totalment absorta en el rostre del pare. Apareixerà en ell alguna cosa de temor filial. Així, a poc a poc, aniran creixent la contrició i la gratitud, aquests dos pilars del camí de la vida interior i també de cadascun dels camins de retorn del fill pròdig. Ja no tindran

importància aquells que l'observen: sigui el seu germà o la servitud que habita la casa. El món esdevé, d'alguna manera, aliè per a ell i només queda aquest rostre, cada vegada més fascinant, del pare. Cada tornada serà la descoberta d'un tret nou. Amb la mirada fixada en el rostre del pare, el fill anirà descobrint progressivament tot un continent fins aleshores completament desconegut per a ell. La consciència que el perill de marxar de nou és constant,

la consciència de la seva pròpia feblesa, sembla empènyer-lo cap al pare. Aquesta consciència el fa pensar: Et necessito molt, en tot. Perquè jo sol, sense tu, tornaré a marxar.

El fill comença a sospitar que l'únic que realment vol el pare és només una cosa: estar unit al seu fill i que siguin només una cosa. El fill comença a fixar la seva mirada en aquest extraordinari rostre que perdona contínuament. Comença a descobrir el que aquest rostre pot desitjar i a ajustar el seu voler al voler del pare, de manera que els cors i les mans de tots dos puguin bategar a l'uníson. Amb el temps, el fill descobreix que el que realment vol el pare és que el seu cor i les seves mans siguin plenament docils al seu.

Vols fer alguna cosa per mi, vols construir alguna cosa...
Però, saps? Jo no ho necessito,
això no em fa gens feliç.
L'únic que necessito és ser un amb tu.

Posa una mà sobre el meu cor i l'altre sobre el teu.
Bateguen a l'uníson?
Veus que no ho fan, perquè encara el teu món no és del tot el meu món.
Alguna cosa encara t'arrossega cap a una altra direcció.
El teu allunyament de mi encara no és objecte d'una contrició suficient,
i el meu amor per a tu, que comences a descobrir, encara no és objecte d'una gratitud
suficient per part teva.
Jo no sóc l'únic per a tu.

En aquest sentit, t'allunyes contínuament de mi i malbarates el meu amor.
Així és, estimat fill pròdig...
Ara prenc la teva mà, però està rígida, no cedeix.
Relaxa-la.
Permet-me que jo pugui moure-la
cap a on jo vulgui i de la manera que jo vulgui.
Perquè aquesta unitat consisteix, en realitat, en que no hi hagi dues mans,
sinó només una:
la meva mà, que mou la teva a l'uníson.

Les sortides interiors del fill són contínues. Aparentment està assegut a la taula amb el pare, però pensa en una altra cosa. Potser ja torna a ser pastor de porcs en aquell moment? El seu pare està tan a prop! Però ell, amb els seus pensaments, està amb els seus amics, s'està divertint, malbarata la seva herència. Ha traït de nou el pare. Les seves sortides són ràpides, com un llampec, i la seva durada és breu. Però només cal mirar els ulls del pare i veure en ells la crida dirigida al fill a tornar, perquè aquesta tornada es faci realitat, amb la rapidesa del llampec. El fill, contrit i agraït, està de nou amb la seva ment i el seu cor al costat del pare. La seva sortida realment va ser només un allunyament insignificant? La dimensió de cada sortida és proporcional al grau en què s'ha descobert aquest amor, que és l'amor del pare, i segons la mesura en què el pare ha estat ferit per cada una d'aquestes sortides aparentment curtes i insignificants. El criteri per mesurar la gravetat d'aquestes sortides és el grau de dolor del pare. Com més a prop es trobi del pare, més gran serà la possibilitat de ferir el seu cor. Les exigències de l'amor filial creixen contínuament. Per això, el fill sap que tot i que cada vegada s'allunya menys, si es pot determinar espacialment la distància del país llunyà, això no el fa millor.

En realitat, aquestes sortides són cada vegada més greus, perquè les exigències de qui estima creixen i sembla dir al seu fill:

Saps? Només et tinc a tu.
Però tu tampoc tens ningú més que jo,
perquè jo sóc l'únic que mai et trairà,
l'únic que sempre t'estimarà.

T'has convençut que no pots comptar amb ningú, que tothom en qui poses la teva esperança, al final et farà mal. Així que només et tinc a tu, només t'estimo a tu, i tu tampoc tens ningú més que jo.

I m'estimes?
Sé que no ets capaç.

Em n'hi ha prou que aquesta insuficiència i incapacitat per estimar-me la substitueixis per un creixent arrepeniment i contrició.

M'està bé que les teves mans contrites
facin espai al meu amor
perquè es pugui vessar sobre elles,
perquè pugui abraçar-te completament.

El teu amor ha de ser contrició,
contrició que aculli el meu amor,
i gratitud,
que és només l'altre cara de la contrició i de l'amor.

Gratitud per totes aquestes tornades que t'he possibilitat,
per aquesta paciència infinita que t'he mostrat.
Gratitud perquè ets l'únic tresor del meu cor,
tot i haver-me causat tant dolor.

Però no vull recordar això ja.
M'està bé que estiguis tan profundament contrit,
que el foc del meu amor
pugui, en la seva total

itat, abraçar-te,
inflamar-te,
transformar-te en ell,
i fer-te tan bell com el foc,
de manera que, així, mai més desitgis marxar.

2. CONTRICIÓ I GRATITUD

La gratitud és un camí. De vegades recte, de vegades ple de revolts i emboscades. És un camí que a vegades s'endinsa a la foscor i a vegades a la llum. Mai no és un camí estable.

És sempre pura la gratitud? No. També existeixen formes de gratitud deformades, contaminades. L'egoisme humà pot regocijar-se enormement en la gratitud, donant la impressió que Déu el "respalda". Tanmateix, a la vida de l'home tocat per la trobada amb Déu, ha d'arribar un moment en què Déu es veu obligat a oposar-se a l'egoisme de l'home. Llavors, de sobte, la gratitud pot començar a ser terriblement difícil. Quan les tises s'obren i el tall que defineix la voluntat de Déu es dirigeix cap a la banda contrària a la que es dirigeix la voluntat de l'home, ha de produir-se necessàriament un desgarrament. Els mateixos Apòstols van patir aquest desgarrament. En un primer moment van viure la "primavera de Galilea", tan fascinant per al seu egoisme. Però posteriorment, quan van començar a concentrar-se els núvols i a enfosquir-se l'horitzó, va sorgir a la seva vida alguna cosa de la imatge dels talls separats de les tises.

El temps en què la gratitud es purifica de la il·lusió de l'egoisme i de la capa de concupiscències que la cobreixen, és en definitiva, el període més important per a l'ànima estimada per Déu. Hi ha tants tipus de gratitud com situacions en què l'ànima de l'home es troba davant Déu. Com més espesses siguin les foscor en la nit de les purificacions, més difícil resulta ser agraït. No obstant això, la gratitud en la foscor és la més valuosa de totes, perquè acull en si la gratitud del mateix Déu, qui es converteix en gratitud en l'ànima purificada. Gratitud, sobretot, pel major dels dons divins, el do de les purificacions, ja que aquest do persegueix, de fet, l'objecte més important: la unió de l'ànima humana amb l'únic Amor.

Els pilars desposats

Dios ens estima sempre, però és necessari que ens deixem estimar. Si estimar significa obsequiar, permetem que se'ns obsequiï amb el do del perdó. Així ho va fer la dona adúltera, tan desitjosa de trobar l'amor de Jesús, que superant tots els obstacles va "irrompre" literalment a casa del fariseu Simó, on el Senyor es trobava menjant.

"Havia en la ciutat una dona pecadora pública, que, en saber que estava menjant a casa del fariseu, va portar un flascó d'alabastre de perfum, i, posant-se darrere, als peus d'ell, va començar a plorar, i amb les seves llàgrimes li mullava els peus i amb els cabells del cap se'ls assecava; besava els peus i els ungia amb el perfum. En veure-ho el fariseu que l'havia convidat, es deia per si mateix: "Si aquest fos profeta, sabria qui i quina mena de dona és la que li està tocant, ja que és una pecadora" (Lc 7,37-39).

El fariseu no va descobrir aquest do, no va descobrir que el donador de la gràcia estava de visita a casa seva. No sentia cap gratitud particular i ni tan sols va pensar que havia de ser cortès. Tot i haver convidat a casa seva el Mestre de Natzaret, no li va mostrar el respecte que, segons la costum, s'havia d'ofegir a l'hoste. No li va oferir aigua per rentar-se els peus, ni li va donar el bes de benvinguda, ni li va ungir el cap amb oli. Malgrat la seva curiositat per la persona i la doctrina del Mestre, preferia evitar, segurament, la sospita de ser un dels seus deixebles. En aquesta situació no resulta difícil imaginar que l'atmosfera al voltant de la taula no era la millor. Al contrari, hi regnava una desagradable tensió. Jesús,

probablement, guardava silenci, perquè el seu amor no podia vessar-se sobre un fariseu, aferrat a la lletra de la Llei, tancat al seu cor per la conveniència.

De sobte, va començar a succeir alguna cosa extraordinària. Irrumpeix a la venerable casa una intrusa, una dona de mala reputació, una pecadora pública coneguda a la ciutat. L'amfitrió està desconcertat, no reacciona perquè no sap com. Però es veu que immediatament Jesús es va sentir millor. La dona mulla humilment amb les seves llàgrimes els peus del Senyor, se'ls asseca amb els seus cabells i els ungeix amb oli. L'única cosa que té aquesta pecadora pública que plora és el seu pecat, rentat amb les llàgrimes del penediment. Aquesta és l'única ofrena que pot fer, aquesta és tota la seva ofrena. És el miserios òbol de la vidua llençat a l'arca del tresor de Déu i que, tot i ser una ofrena repugnant per al fariseu, és acollida pel Senyor com el tresor més gran.

Les preses es van obrint, el bloqueig cedeix. Jesús, ple d'amor, ho vessa no només sobre la pecadora contrita, sinó també sobre el cor del fariseu que sembla una pedra massissa. No sabem què va ser de la vida de Simó, el fariseu. Però, potser, després d'aquesta trobada amb Crist, va poder romandre igual que abans? De fet, Jesús va convèncer a aquest fariseu aferrat a la lletra de la Llei que qui se li perdona més, més estima i més gratitud mostra.

"Per això et dic que li són perdonats els seus molts pecats, perquè ha mostrat molt d'amor. A qui poc se li perdona, poc amor mostra" (Lc 7,47).

Pel que agraeixes, es pot reconèixer el que desitges. Si desitges Déu, com desitgen els sants, llavors agraeixes sobretot les gràcies que ens porten a Déu. El seu Te Deum de lloança se centra sobretot en les gràcies de purificació, de conversió, de reconeixement cada cop més profund de la veritat sobre un mateix.

El contrari de la gratitud és l'orgull de les pretensions i l'orgull de l'apropiació dels dons de Déu. Tot és gràcia, però només per a qui sap que no té res i que no té cap dret; només per a qui es troba com un nen impedit i necessita constantment el cura de la seva mare. Quant hem de profunditzar per descobrir el caràcter il·lusori dels suports, per veure que davant de Déu un està nu, com un pobre indigent despul·lat física i espiritualment, com es veia el publicà de l'Evangeli, sense veure en si mateix cap bé.

Dos pilars. Però sempre units amb la mateixa claredat i amb la mateixa força? Pot ser que et trobis totalment immers en el penediment i que tinguis gratitud, però com amagada, vaga, vivint en la claror de l'esperança que Déu, essent com ets, no et deixarà, que t'abraçarà, que et perdonarà, que tot estarà bé. I la gratitud? Potser estàs tan inundat de gratitud que el penediment està com amagat en tu. Saps que no mereixes res, que tot ho reps de Déu, que ets res. Però ni tan sols ho pensis, perquè la gràcia et empeny a dirigir-te a Déu en un arrebato total de gratitud per tantes gràcies.

Paradòxicament, el fariseu agraeix i el publicà només es penedeix pel que ha fet.

Aquesta paradoxa mostra com de difícils són els camins que condueixen a descobrir el do de Déu. La gratitud és difícil per a nosaltres, com també ho és el penediment. Quina gran necessitat tenim de la gràcia per arribar a ser agraïts, a la mida del nostre penediment. Quina gran necessitat tenim de la gràcia per arribar a estar penedits, a la mida de la nostra gratitud.

Tota la vida no és suficient per descobrir les dimensions del do de Déu i poder així cantar amb fervor a Déu, per tot, un himne d'agraïment. Perquè de fet tot ho has rebut, tot ho reps i tot ho rebràs gratuïtament d'Ell. La gratitud depèn de la consciència que es té de la pròpia pobresa. Si no tens res, llavors has de rebre-ho tot i, per tant, hauries de donar gràcies per tot.

Per estar agraït per tot, abans has de perdre-ho tot i després tornar a rebre-ho tot com un do. La gratitud va estretament lligada al penediment, com dos metalls valuosos que formen una aliança d'extraordinària força, el poder de captivar la gràcia de Déu.

Estar en els braços de l'únic Amor no és alguna cosa estàtica. És un incessant procés d'ésser alçat en aquests braços plens d'amor. La clau està en la veritat, en què s'assenten el penediment i la gratitud. Com més gran sigui el pedestal en el bon concepte que hom tingui de si mateix, menys penediment i gratitud hi ha i més ràpid cau un d'aquests braços. Com més trencat et sentis pel teu propi orgull, amb més força poden el penediment i la gratitud deixar-te en aquests braços, els braços de l'Amor, que és l'únic amor veritable, l'únic suport i l'única font de pau per al teu cor atormentat i esgotat.

Suplica el penediment com un demanant, i la resta que sigui gratitud.

No pots ésser carregat a les espatlles de l'únic Amor sense haver experimentat abans la dolorosa veritat sobre el teu propi mal, sobre la teva pròpia misèria, sense estar convençut que has ferit dolorosament l'únic Amor. El penediment t'estreny a aquests Braços plens d'Amor. "No sóc jo la font de la teva alegria?", escoltes que et xiuxiuegen a l'orella. Saps que has estat rescatat i per això pots viure d'agraïment. Per això les teves mans, ferides pel pecat, s'entrellacen al voltant d'aquests braços, de manera que el penediment es desposa amb la gratitud, creant així una forma de comunió de vida amb l'únic Amor.

Gratitud enmig de les proves

Quan la teva debilitat toqui d'alguna manera el seu límit, pot aparèixer un agraïment particular, l'agraïment enmig de la foscor, aquell que neix en l'àmbit de les proves de la fe. És l'agraïment que ha sorgit a la vida d'aquella estudiant nord-americana, que s'ha anomenat a ella mateixa "petita." Ella veu a la llum de la fe que a través de les proves per les quals passa, que de fet sempre són difícils, tan dramàtiques que moltes vegades la fan plorar, resplendeix un gran amor de Déu.

Aquestes proves li parlen sobretot de Déu, li revelen l'únic Amor. Davant de les seves paraules, quedem astorats, perquè a nosaltres ens resulta enormement difícil descobrir en les proves de la vida la realitat del do de Déu. Hi ha moltes persones que durant aquestes proves s'allunyen de Déu, que fins i tot blasfemen contra Ell i criden al cel frisant la desesperació. Quina important és creure que entre les ones agitadaes de les proves de la fe va caminant Jesús! Que n'hi ha prou d'estendre les mans cap a Ell perquè aquestes mans siguin preses per l'Omnipotent!

És sorprenent que es pugui ser tan feliç descobrint, precisament durant les proves de la fe, l'extraordinària veritat sobre la realitat de Déu, del seu amor, del seu poder, i al mateix temps, la veritat sobre la realitat redimida per Ell, de la feblesa humana, de la misèria, de la debilitat. Veritat que mai serem capaços de sondejar plenament. Per això la nostra petita amiga, Tiny, té raó en dir que la llista de l'agraïment mai no acaba.

Vull dir-te, Maria, la meva Mameta, que et dono gràcies per tot.

Encara que aquest agraïment sigui tan miserable i dolorós que sembli que només bategi dins de mi.

Et dono gràcies per sentir-me contínuament sola, perquè les amistats humanes no em basta o em resulten massa difícils. Gràcies a això intento buscar-te, ja que d'altra manera no et buscaria, a Tu, la meva única Amiga. Et dono gràcies per aquesta soledat, perquè tot i que sigui molest estar sola amb els meus propis pensaments, intento creure que Tu no em deixes sola, que encara que no et vegi, m'aixecas d'alguna manera per damunt d'aquests pensaments cap a Tu.

Et dono gràcies per no tenir ganes de pertànyer a cap lloc en aquest món, ja que en tot arreu trobo amargor. Gràcies a això, puc descobrir que l'únic lloc al qual val la pena pertànyer són els teus braços.

Gràcies per no sentir la teva amorosa presència. Gràcies això començo a comprendre que buscar sentiments en la pregària és més pregar per a mi mateixa que per a Tu.

Gràcies perquè l'estudi em sembla sovint gairebé impossible per a mi. D'aquesta manera m'emparo de fer un ídol dels estudis, com feia abans.

Gràcies perquè no vull fer res. D'aquesta manera ja no puc arreglar-ho sense Tu. Et necessito contínuament per fer qualsevol cosa, fins i tot per desitjar-ho.

Et dono gràcies per aquesta guerra interior permanent, per aquesta lluita interminable dins de mi entre l'home vell i el nou. Això em fa tan feble que només Tu pots ser la meva força.

Gràcies per la meva tensió constant, que quan començo a sentir-me com Déu, em fa immediatament miques, permetent-te reconstruir-me de nou com he de ser, encara que això no passi definitivament, ja que la història de les meves sort

ides i tornades mai no acaba.

Gràcies per no tenir on desfogar-me plorant, ja que ni la meva família ni les meves companyes d'habitació poden comprendre aquestes llàgrimes que neixen en el dolor de les purificacions. Gràcies perquè alguna cosa dins de mi sap que Tu ets l'única que em comprèn, fins i tot quan jo mateixa no em comprèn.

Gràcies per voler tenir sempre esperances merament humanes, ja que quan aquestes esclaten com bombolles de sabó, només és per fer-me encara més, amb alguna cosa increïble, amb alguna cosa que supera totes les meves esperances.

Gràcies perquè tot i estar en el desert espiritual, tan sec i buit, estic convençuda que no puc perdre'm en ell, perquè Tu em portes a través d'ell.

Et dono gràcies pel temor que tinc a ser rebutjada, ja que això em obliga a obrir-me a la gràcia de l'esperança i la confiança en la teva misericòrdia, pel meu cor atormentat pels temors.

Gràcies per estar tan cansada de mi mateixa que estic disposada fins i tot a rebutjar el meu propi "jo". Això em mostra com rebutjada per tots, estaré també disposada a rebutjar-me a mi mateixa. Tu, però, Mameta, mai em rebutjaràs.

Et dono gràcies per no poder destacar en res, per no tenir res d'extraordinari. Això em fa recordar la extraordinària que és l'amor de Déu, ja que només Ell podria estimar alguna cosa tan inútil i digna de compassió com jo.

Gràcies per ser tan lletja i deforme, ja que això em revela cada vegada més la teva bellesa.

Gràcies per estar tantes vegades confosa i trobar-me amb tanta freqüència indefensa. Gràcies a això veig com em conserves dels suports il·lusoris i em permetes recolzar-me en Tu.

Et dono gràcies, Maria, perquè malgrat que el meu orgull intenta continuament tancar la porta, i fins i tot obstruïr amb barricades la porta del meu cor, impeding d'aquesta manera que Jesús pugui entrar, Tu sempre poses el peu a la porta, impeding-me així d'estar totalment tancada.

Et dono gràcies per obrir el meu cor a totes les teves accions, especialment a les humiliants, a les que em fan mal. Encara que com el bon lladre sàpiga que això és precisament el que mereixo, de totes maneres sempre és, per a mi, alguna cosa difícil. Et dono gràcies perquè tot això ho realitzes en els teus delicats braços, on menys fa mal, on el pes és el més lleuger possible.

Et dono gràcies perquè estar en els teus braços em sembla, a vegades, com estar tancada en un centre per a malalts psíquics. Això em fa conscient que els teus braços plens d'amor són realment el lloc que acull aquells que estan mental, espiritual i afectivament malalts.

Gràcies per no tenir res per a donar-te, llevat de la meua misèria, ja que Tu la transformes en el més bell tresor, més bell que qualsevol bé il·lusori que et pugui donar.

Et dono gràcies perquè estàs amb mi, perquè em portes, perquè ETS TOT PER A MI, perquè sense Tu estaria perduda. Però amb Tu, en Tu i a través Teu, tinc tot el que necessito.

Una altra vegada, Mameta, vull donar-te les gràcies, perquè aquesta llista mai acaba...

La teva insignificant petita:

Tiny

- La teva flor -

Descobrir que el procés de coneixement de la veritat de si mateix, de les pròpies mancances i infidelitats, sovint tan dolorós, pot convertir-se en camí cap a Déu, cap a Aquell que és la plenitud de tot i que estima allò que està tan ple de mancances, només és possible a la llum de la fe. Només a la llum de la fe es pot descobrir que aquest buit atreu la plenitud.

"A per venir al que no tens, has d'anar per on no tens.

Per venir al que no ets, has d'anar per on no ets."

Amb aquesta paradoxa, sant Joan de la Creu descriu la pujada al Mont Carmel, el camí ascendent cap a la unió amb Déu. "No sóc bella," confessa Tiny. Per arribar a Déu, que és la mateixa Bellesa, Tiny vol caminar pel camí del descobriment que en ella no hi ha bellesa, coneixent i acceptant la seva lletjor. Si vol anar cap a Déu, que és la suprema bellesa, ha de caminar pel camí de l'abandó, pel camí de la veritat, camí en el qual no trobarà suport en ella mateixa, ni en la seva bellesa exterior ni en la interior. Ha de caminar cap a la suprema bellesa sense posseir cap bellesa, perquè la possessió de la bellesa la destruiria, fent-la creure en si mateixa, en la seva pròpia grandesa.

Per anar cap a Déu, que és el suprem poder, Tiny intenta aprofitar la seva feblesa, recolzant-se en ella, ja que només pot desitjar el poder de Déu si es recolza en el fonament de la seva feblesa.

Tiny està convençuda que en ella no hi ha res d'extraordinari ni interessant. D'aquesta manera, descobreix que l'únic extraordinari que hi ha en ella és l'amor d'Aquell, que va estimar l'home amb tota la seva inutilitat i pobresa. I, per això, Tiny vol que això li baste. És com si hagués escoltat que Déu

u li digués: ¿Et basta que Jo, en tu, sigui extraordinari? Si no acceptes que ets com la majoria, si no acceptes la teva mediocritat, mai descobriràs que sóc Jo l'únic que posseeix aquesta qualitat, a la qual has d'aspirar, de ser extraordinari. Perquè a Tiny li fa falta tot, Déu vol ser en ella tot allò que li fa falta.

Acceptar ser despullat de tot és el camí cap a Aquell que ho és tot, cap a la plenitud.

La inconsistència de la fusta que es crema al foc de l'Amor

La contrició és un do de Déu, però també la resposta de l'home a aquest do. No obstant això, el cor de l'home és rústic i endurit com la fusta. Sant Joan de la Creu compara la pulverització d'aquesta duresa del cor de l'home amb el procés d'incineració de la fusta. No resulta difícil imaginar en què pot consistir la contrició quan es compara la duresa del cor amb la duresa d'una pedra. En canvi, quan la imatge que s'utilitza per descriure la duresa de l'ànima és la de la fusta, el seu procés de pulverització no consisteix tant en fer miques aquesta duresa com en cremar-la. Tot i que aquestes dues imatges siguin diferents, el seu significat és el mateix.

La imatge de la fusta, per ser alguna cosa viva, és més propera a la naturalesa de l'home. Per això, la consumició en el foc de tot allò que s'oposa en nosaltres a Déu ens ajuda a comprendre amb més facilitat com Déu condueix l'ànima a la contrició. No obstant això, en aquest procés, Déu sempre espera obertura i col·laboració. L'ànima, a la llum de la fe, pot obrir-se a l'acció de la gràcia i reconèixer que el procés de consumició consisteix en la destrucció de tot allò que és mortal per a ella; que aquest procés és una purificació orientada cap a la seva curació. Si no hi ha acceptació per part de l'home, els braços del foc de l'amor de Déu retrocedeixen, perquè Déu no vol obligar l'home. Cal un "sí" per part de l'home, un fiat, com el de Maria. Alguna mostra d'agraïment per aquest procés de purificació, ja que el fet que l'ànima sigui cremada significa que cada vegada és més abraçada per l'Amor, i, per tant, més lliure de la brutícia de les concupiscències, que fins a aquest moment, li havia pesat tant.

Aquest procés de ser cremat és sempre un camí cap a la llibertat. És precisament aquesta lliberació la que exigeix a la persona que esforci per agrair el do de les purificacions que rep, el do d'anar-se consumint en el foc de l'Amor. Agrair en aquests moments resulta una cosa molt difícil, però allibera l'home, dóna sentit a la seva vida i el porta a la meta. Amb quina ardor tan gran espera Déu a l'ànima! Només vol que l'ànima descobreixi el desig ardent del foc del seu amor, que vol unir-se amb aquest boci de cendres per atorgar-li el do de si mateix.

L'acció purificadora de Déu a través de les persones situades en el nostre camí i de la penetració de la llum divina de la veritat, és el camí que pulveritza la duresa del nostre cor humà i ens prepara per unir-nos amb Aquell que és l'Amor més pur, que no pot unir-se amb una ànima coberta per la brutícia del mal, del pecat i de la infidelitat. Sant Joan de la Creu escriu que el procediment que segueix la llum divina "en l'ànima per purificar-la i disposar-la a la unió amb ella de manera perfecta, és el mateix que segueix el foc amb la fusta per transformar-la amb ella".

El doctor Místic compara la primera etapa d'aquest procés amb l'acció d'assecar la fusta. "El foc material allò primer que fa és començar a assecar la fusta, exprimint-li la humitat i fent-la plorar l'aigua que té." La fusta ben assecada és més útil i té més valor que la que està mullada, perquè d'ella poden fer-se diferents objectes. La persona que es troba en

aquesta etapa és també molt més útil per a l'Església que aquella que, recolzant-se en les seves pròpies forces, sent que en la imitació de Crist està en la cima de les seves possibilitats.

Aquesta ànima es sembla a un tros de fusta completament assecada, dura, compacta i resistent a la gràcia. Per això en aquesta etapa resulta difícil tenir una

contrició més profunda. Quan una persona així cau, es repenteix del seu error, pot arribar fins i tot a commoure's molt per haver ferit Jesús, però encara es sent prou forta com perquè la seva contrició no deixa de ser superficial i d'alguna manera, teòrica.

El cor de l'home, embolicat en el món de les il·lusions, es deixa fascinar per les persones que troba en el camí de la vida i les converteix en el seu centre d'atenció. Per això no pot encara adherir-se fortament al foc de l'Amor diví. D'altra banda, l'home descobreix que les persones que troba en el seu camí no semblen ser tan fascinants com pensava. No obstant això, de tal manera l'involucren, li generen tensió i li produeixen por, que atrapen el seu cor en processos que es realitzen en l'espai i el temps humans. Tot el que succeeix en aquest món de l'home sembla tan important! En aquest context, Déu es torna un pàl·lid reflex, alguna cosa llunyana i abstracta. Igualment abstracta es torna també la contrició, tot i que estigui plena d'emocions o empapada de llàgrimes. Per això, el foc de l'Amor diví ha de cremar les il·lusions dels suports humans. El món de les persones trobades en el camí de la vida ha d'alguna manera calmar-se i perdre l'atractiu que tenia abans.

Si el procés de cremació continua, llavors la fusta assecada i dura és parcialment cremada pel foc, que "la va tornant negra, fosca i lletja, i fins i tot d'un mal olor". Amb aquest tros de fusta chamuscada no es pot fer gaire cosa, per això el seu valor d'ús disminueix ràpidament. Queda encara cert valor energètic, pel calor que s'hi pot obtenir mentre es crema. En la vida espiritual, l'equivalent al valor energètic de la fusta és la il·lusió subjectiva de la consciència que fa pensar a l'home que per si mateix és capaç de realitzar bé sobrenatural algun.

En aquesta etapa descobrim més profundament tant el nostre mal com la bondat infinita de Déu. Veiem la negror de la nostra ànima i al mateix temps descobrim amb sorpresa que aquesta foscor és objecte de la sol·licitud redemptora del Senyor, que ens estima com som, amb tota la nostra misèria. Aquesta experiència és més profunda i interior, ja que no es dona únicament en el pla dels nostres sentiments i emocions.

A causa de les ferides i decepcions sofertes en la relació amb qui ens trobem en el nostre camí, el món de les relacions humanes deixa de ser tan fabulós com era abans. En canvi, la imatge de Déu es fa més propera i real. Encara que el cor no s'ha adherit amb força al Senyor, i continua dividit i desgarrant entre Ell i l'efecte miratge dels suports humans que l'atreuen, voldria, com a mínim, penedir-se d'això. Neix llavors un penediment, que encara és imperfecte, recolzat per una idea: De què m'ha servit allunyar-me de Déu si, al capdavant, això no em satisfà?

La fusta de l'ànima parcialment cremada esdevé menys compacta, més susceptible de ser pulveritzada, més fràgil. En la mesura en què és abrasada, la capa negra i fràgil va fent-se cada vegada més profunda. El tros de fusta no només perd ara el seu valor d'ús, sinó que a més va tenint cada vegada menor potencial energètic. No obstant això, mentre la fràgil capa de fusta parcialment cremada pel foc no arribi a la suficient profunditat, la persona sol sentir-se encara prou forta com per permetre's la llibertat de servir Déu o el pròxim que troba en el

seu camí sense recolzar-se en la pregària. Aquesta persistent il·lusió pot ser causa de nombrosos pecats i de gran mal per als altres. Per això en aquesta etapa, es van alternant períodes d'extraviament i moments de profunda contrició.

Com la persona va descobrint cada vegada més la foscor espiritual que se li revela, se sent cada vegada més repugnant i indigna, per això li costa reconciliar-se amb si mateixa i acceptar-se. Aquesta reconciliació no és encara plenament possible.

En el foc de l'Amor diví es cremaran tots els teus rodeigs i extraviaments en relació amb aquells que Déu va posar en el teu camí. Submergit en el foc de l'Amor diví et convertiràs en cendra fosca, que ja a ningú temptarà amb el seu enganyós resplendor, perquè la foscor d'aquesta cendra és exactament el contrari d'un resplendor.

El texto que has proporcionado es una reflexión espiritual profunda sobre la purificación del alma a través del fuego del Amor divino y su transformación en un ser que se une a Dios. A continuación, te proporciono una traducción al catalán:

"Quan el foc t'hagi purificat de la teva brutícia egoista, brillaràs amb un immens resplendor. Però aquest no serà el teu resplendor, serà el resplendor de l'únic Creador i Senyor. I per això, no atreuries els altres cap a tu sinó cap a Aquell que ha estimat amb amor etern tant a tu com als que, en la seva misericòrdia, ha volgut posar en el teu camí.

Quan la foscor de la fusta cremada salta amb tanta evidència a la vista, l'ànima s'aferra instintivament al foc, s'endinsa en ell cada vegada més profundament, veient en ell la seva única possibilitat de salvació. Es fa conscient que només el foc és capaç de treure-li "tot el que té de lletjor i fosc contrari al foc". Aquesta consciència no és tant el resultat d'un desig de Déu, un desig que desitja perquè estima, sinó simplement d'una necessitat. Tot i que això sigui fins i tot dolorós, representa ja una altra qualitat de la contrició: és la contrició d'una persona que pateix per les ferides que li ha generat el seu orgull i perquè descobreix que el seu únic alleujament el troba estant submergida en el foc de l'Amor diví.

En aquesta etapa té lloc la reconciliació amb un mateix i amb els altres. Carbonitzada en el foc, l'ànima es troba contrita davant els altres. Descobreix que la seva foscor és molt major que la del seu pròxim. A més, percep també en ella la presència oculta del foc diví de l'Amor, al qual de tot cor - tot i que no ho sàpiga - desitja sotmetre's.

Si la fusta de l'ànima no fuig del foc, que l'abraça cada vegada amb més força, aquest "comença a inflamar-la per fora i a escalfar-la, fins que aconsegueix transformar-la en si mateixa i deixar-la tan maca com el mateix foc". Si el foc és intens, pot arribar a pulveritzar el tronc carbonitzat i negre de fusta, el qual queda total i irrevocablement pulveritzat. Llavors perd tota constitució compacta i la seva pròpia forma, transformant-se en un núvol de cendres penetrades pel foc.

La persona en aquesta etapa ja sap amb certesa que no hi ha en ella cap bé sobrenatural, i per tant, sense pregària no pot fer res de bo pels "pobrets", als quals Déu va posar en el seu camí. El valor de la fusta transformada en cendra, tant d'ús com energètic, disminueix a zero. Una persona així és una "gran res", un autèntic mendic que veu que la seva vida només té sentit submergida en el foc de l'Amor.

Penetrada per Déu i oberta totalment a la gràcia, es fa bona com el pa, pa que alimenta els famolencs. El foc de l'Amor diví en ella es converteix en pa que dona vida allà on no n'hi

ha. L'ànima es uneix a Crist crucificat, participant d'aquesta manera en la seva passió. Sabe que tot ho deu a l'Amor diví, per això tant la contrició com l'alegria o la gratitud que neixen espontàniament en ella són una sola cosa. Déu li ha donat tot. Totes les barreres i esquinçades han desaparegut. Totalment reconciliada amb Déu, amb si mateixa, amb els altres i amb tot el món, s'ha obert al suprem desig que Déu tenia respecte a ella: la unió transformadora que l'assembla a Aquell que és l'amor i el poder infinit, a Aquell que va acceptar humiliar-se totalment per desposar-se per sempre amb aquesta "gran res" que és el mendic."

INDEX

****PRIMERA PART****

Permanència sobre el fonament de la veritat

1. ****Peus d'estàtues humanes****

Pilars construïts sobre la veritat

Contrició... però sobre el pedestal

El rei col·locat en la veritat

Peus d'estàtua amagats

2. ****Aquest amor no descobert****

Deixa't estimar

Déu t'estima tal com ets

A l'esquena de la Mare

****SEGONA PART****

Pilars de la vida interior

1. ****El camí de la contrició****

Retorn incessant

Cap a una contrició cada vegada més profunda

Nedant a les aigües de la contrició

Quan el fons desapareix sota els peus

2. ****Cap a la gratitud****

Gratitud sobre el pedestal

Una carta mai acabada

La gratitud en l'etapa de l'atracció i en l'etapa de les purificacions

L'oració de contrició i gratitud

Per atribuir-ho tot a Déu

A través dels prismàtics

****TERCERA PART****

Submergits en el foc de l'amor de Déu

1. ****L'amor de Déu enmig de la infidelitat de l'home****

Però ells també van rebre un denari

Fills pròdigs

El més jove

2. ****Contrició i gratitud****

Els pilars desposats

Gratitud enmig de les proves

La inconsistència de la fusta que es crema en el foc de l'Amor